

İRŞAD DERGİSİ

*Hazreti Mevlana'da
Hazreti Muhammed (s.a.v) Sevgisi*

محمد
عليه
السلام

*Kutlu Doğum
Özel Sayısı*

İÇİNDEKİLER

- Editörden sy.2
Mustafa ÖZBAĞ Efendi'den Gül Destesi sy.3,4,5
Hak Nuru Rasulullah “ Kelebek” sy.6
Mustafa “Nergis” sy.7,8
Zakir “Ecrin TUNA” sy.9,10
Allah'ın Akıb ve Mukaffi'si-Hatice KÜBRA-sy.11
Mahmud “Sare Şüheda BAŞAK” sy.12
Din Duygudur “Fatma Meryem AK” sy.13
Surelerin İsim Anlamları sy.14
Hazreti Osman (r.a) “Ayşe ARICAN” sy.15,16,17
Çay Sohbetleri “Hifa & Havle” sy.18
Mevlid Törenlerinin Mimarı Süleyman Çelebi “Esmâ YOLCU” sy.19,20
Çayın Feryadı “Hamuş” sy.21,22
İki Satır “Fatma Meryem AK” sy.23
Renklerin Dili – Mavi “İkra NUR” sy.24
Kayı Boyunun Meşhur Alp'i Ertuğrul Gazi “Dihye IŞIK”sy.25,26
Gökyüzünün Derinlikleri “Gülbahar Ay” sy.27,28,29
Ne Okuyalım? “Talha Ali CÖMERT” sy.30
İslam Mimarisi sy.31,32,33
İslamda Evlilik “Sıddıka AMİNE” sy.34
İslamda Ticaret Hukuku “Yağmur DAMLA” sy.35,36,37
Ergenlik Döneminde Ahlaki Gelişim ve Rol Model “Aişe YEŞİL” sy.38
Takıntı “Elizan SU” sy.39,40,41
Bitkilerdeki Şifa “Sare Şüheda BAŞAK” sy.42
Özlem'ini Duyduğunuz Lezzetler “Hafsa KEVSER sy.43,44
Sağlık “Beyza ÇELİK” sy.45,46
Minik Eller “Emina” sy.47
Günlük Vird sy.48
Tekke Tanıtımı sy.49

İRŞAD DERGİSİ KUTLU DOĞUM- 2016

YIL/8

SAYI/42

EDİTÖRLER: GÜLENAY ZİYA / ÖMER NAZİF

GRAFİK TASARIM: MUSAVVİBE / NURDENİZ

HATTAT: NAKŞ-I SÜKÛN

irsadder@gmail.com

karabasi@gmail.com

EDİTÖRDEN

HZ. MEVLANA'DA HZ. MUHAMMED SEVGİSİ

“Muhammed! Sevgilim, tabibim, edebim, tek çarem, muradım, isteğim, arzum, kalbim, direğim, sancağım, bayrağım.” Divan-ı Kebir

Mevlana Celaleddin Rumi, babası Bahaeddin Veled'in ardında, Feridüddin-i Attar'ın deyişiyle bir katrenin ardında bir umman olarak Mekke'ye ve Medine'ye uğrayıp, ta Belh'ten Anadolu'ya doğru çizilen bir göç güzargahının son durağı olarak Konya'da karar kılmıştır. Zaten halk arasında sevilen bir babanın evladı olarak tanınırken babasının vefatından sonra ilmiyle ve Şems'in onda uyandırdığı bir çerağ; aşkla ünü dilden dile dolaşıp Konya'da ve Anadolu'da her dinden ve ırktan insan tarafından sevilir ve sayılır hale gelmiştir.

Cenaze töreninde zengin fakir, Müslüman gayrimüslim her tabakadan insan bulunmuştur. Rivayetlere göre gayrimüslimlerin ah vah edişine şaşırın Müslümanlar, onlara duydukları bu sevginin sebebi sorulduğunda “Biz İsa'yı da Musa'yı da ondan öğrendik.” cevabını vermişlerdir.

Onun günümüzde de evrensel olarak nitelenişi ve dünyanın her yerinde çeşitli insanlarca benimsenmesi, sevilmesi şüphesiz İslam'ı iyi tatbiki ve “Yolunun tozuyum.” dediği Muhammed'i Mustafa'nın sünnetlerini benimseyip itinayla uygulamasının bir sonucudur. Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e öyle derin bir sevgi duymuştur ki onun emirlerine uymakla kalmamış, sevdiğini dilinden düşürmeyip eserlerinde de sık sık gördüğümüz güzel sözleriyle övmüştür.

Peygamber Efendimiz'in nurunu “İki alemde de Ahmed'in güzelliği gibi güzellik mi var? Allah ona yardım etmektedir.”¹ ve Mustafa'nın nurunun cilasıyla yüz binlerce karanlık aydınlık kesildi. Yüz binlerce kısa ve uzun gölgeler o sır denizinin nurunda bir oldular.”² sözleriyle tasvir etmiştir.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i, Rabb'in sevgilisini yaratılmış her şeyden üstün görüp “Hz. Ahmed eğer o ulu ve yüce kanadını açarsa Cebrail ebedi olarak kendisinden geçip gider.”³ buyurmuştur. Kendisini Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in yolunu tozu olarak niteleyip Peygamber Efendimiz'i “Eşi bulunmaz tek inci ve bizden olduğu halde bize benzemeyen kimya.”⁴ Sözleriyle yad etmiş ve övmüştür. Onun şefaatinin hak olduğunu bilip “Ahad ve Ahmed'e yapış ey kardeş, ten Ebu Cehil'inden kurtul.”⁵ ve “Aklı Mustafa'nın yoluna kurban et, Allah'a dayandım de. Zira Allah her şeye yeter.”⁶ diyerek de Allah'ın habibinin gölgesine sığınmaya davet etmiştir bizleri. Şunu da eklemiştir o pak ve temiz olanın yadına: “Senin nurun olmadıkça aydınlık gündüzler bile gecedir. Sana sığınmadıkça aslan tavşana esirdir.”⁷Gelin pirimizin sözlerine ortak olalım da gönlümüz ve dilimiz Hakk'ı söylesin:

“O, iki alemde de şefaet edicidir. Bu cihanda dine o cihanda cennetlere sevk eder.

‘Bu cihanda sen onlara hidayet ver, o cihandaysa ihsanda bulun der.’ Der.

Gizli veya aşıkâr ‘Yarabbi, onlara hidayet ver, muhakkak ki onlar bilmiyorlar.’ demek onun duasıdır.

Her iki kapı da onun nefesiyle açıktır. İki alemde duası müstecaptır.

Onun için o, sonuncu peygamber olmuştur. Şüphe etme! Onun ne bir benzeri gelmiştir ne de gelecektir.

Sanatında en mükemmel bir dereceye gelene ‘Bu sanat sende sona ermiştir.’ dersin.

O kilitler açmanın sonuncusu, can bağışlayanlar aleminin mührüdür.

Hiz. Peygamber'in işaretleri fetih içinde fetih, fetih içinde fetihtir.

Onun canına, mübarek zamanına, çocuklarının devrine yüz binlerce salat ve selam olsun.⁸

Doğumuyla aleme ışık, neşe ve huzur saçan sevgilimizin kutlu doğumunda bizleri buluşturan Allah'a hamd olsun.

¹ Menevi, VI, b. 676; Ankaravî, a.g.e., VI, 163.

² Mesnevi, VI, b. 1861, 1863; Ankaravî, a.g.e., VI, 450.

³ Mesnevi, IV, b. 3800.

⁴ Mesnevi, IV, b. 990-91.

⁵ Mesnevi, I, b. 787

⁶ Mevlana, Mesnevi, Ankara, 1988, IV, 702

⁷ Mevlana, Mesnevi, Ankara, 1988, IV, 702.

⁸ Mesnevi, Ankara, 1988, IV/1456

⁹ Mevlana, Mesnevi, Süleyman Nahifî, VI, 165-184.

MUSTAFA ÖZBAĞ EFENDİ'DEN GÜL DESTESİ

Selamün aleyküm. Allah gecenizi hayır etsin inşallah. Cenab-ı Hakk gündüzünüzü hayırlı eylesin, ayınızı, yılınızı, ömrünüzü hayırlı eylesin inşallah

Allah'ı sevenler muhakkak ki Muhammed-i Mustafa'yı da severler, Muhammed-i Mustafa'yı sevenler muhakkak ki Allah'ı da severler. Kim Muhammed-i Mustafa'yı anasından, babasından, eşinden, çocuğundan, malından, mülkünden, canından daha fazla sevmezse imanı kemale ermez. Hazreti Muhammed-i Mustafa'yı anlamak, onun kutlu doğumunu konuşmak için toplandık.

“Adem aleyhisselam henüz su toprak arasında iken ben peygamber idim.” diye peygamberliğini bizlere müjdeleyen Muhammed-i Mustafa yine hadisi şerifte “Ben peygamberlerin ve nebilerin sonuncusuyum. Benden sonra ne bir nebi ne bir peygamber gelecek.” diyerek peygamberlerin ve nebilerin sonuncusu olduğunu da bizlere beyan etti. Bu beyanı Kur'an-ı Kerim'in ayeti kerimesinde sabitti. Ahzab Suresi ayet 40'ta “Muhammed içinizdeki adamlardan hiçbirinizin babası değildir. Fakat Allah'ın Resulü ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah her şeyi çok iyi bilir.” buyurarak peygamberlik ve resulük kapısının kapandığını söyledi Cenab-ı Hakk. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri buyurdu ki "Kıyamete yakın yalancı peygamberler çıkacak." Bir hadisi şerifte "Kıyamete yakın 30 yalancı peygamber çıkmadıkça kıyamet kopmayacak." , başka bir hadisi şerifte “Deccal'dan önce 30 tane yalancı peygamber çıkacak. Onlar çıkmadıkça kıyameti beklemeyin.” der.

Kıymetli dostlar, şimdi ne yazık ki mantar biter gibi peygamber ve mehdi bitiyor. Bir sabah birisi kalkıyor “Ben resulüm.” Diyor, bir sabah kalkıyor “Ben nebiyim.” Diyor, bir sabah kalkıyor “Ben mehdiyim.” diyor. Bu uluslararası bir oyun. Bu uluslararası bir tezgah, çünkü dünya üzerinde ayakta kalan bir tek din kaldı oda Kur'an ve sünnet, adı da İslam. “Bugün dininizi tamam ettim ve size din olarak İslam'ı seçtim.” Ayet-i kerimesiyle sabit. Bunu gören içerdeki ve dışarıdaki satılmışlar, bizim imanımızla, bizim dinimizle, bizim birlik ve beraberliğimizle, bizim vatan bütünlüğümüzle aynı zamanda din bütünlüğümüzle de oynuyorlar. Osmanlı'yı yıktılar yetmedi, parça parça parçaladılar yetmedi, cetveli koydular çizdiler yetmedi, çünkü insanları aynı kitaba iman ediyor, aynı Muhammed-i Mustafa'ya iman ediyor, aynı Kur'an ve sünnete tabi oluyor. Bu yetmeyince karanlık güçler, karanlık mahfellerde hazırlamış oldukları yeni oyunları tezgaha koyuyorlar. Hem içimizden koyuyorlar hem de dışımızdan koyuyorlar.

Önce sufi cenahı susturmaya çalıştılar. Ardından sufileri susturamayınca 28 Şubat'ı yaptılar yetmedi. Bu vatanın insanları; bu vatanın bağrından çıkmış yiğit kadınlar, yiğit erkekler, yiğit delikanlılar 28 Şubat'ı bir paçavra gibi yırtıp tarihin karanlık mecrasına gömdüler. Sizler gömdünüz. Şimdi yeni oyunlar peşindeler. Bir gün bir peygamber çıkarıyorlar, ondan önce Resulullah'a saldırdılar, tasavvuf ve tarikatın kapılarına kilit vurdular. Ardından ne kadar şeyh varsa Kuran'a bağlı, sünneti Rasulullah'a bağlı İstiklal Mahkemeleri ile onları şehit ettiler. Ama bu toprakların insanları yeniden dirilmenin örneğini gösterdiler gözlerine sokarcasına. Şimdi yeni tezgâhtar peşindeler; birisi iktisat mezunu çıkıyor televizyona hadislerle alakalı akla hayale gelmeyecek bir şeyler söylüyor.

Birisi sosyolog, birisi siyasetçi, birisi ekonomist bize ne söylüyor? Hadisi şerifler ile alakalı kafamıza şüphe sokuyor. Tıp doktoru, kalp profesörü hadisi şerifle alakalı bizim kafamıza şüphe sokuyor. Ona diyorum ki “Hocam sen necisin, kalpçisin. Senin kalbinde teklemeye var.”, “Hayır benim kalbimde teklemeye yok diyor. Be mübarek adam, sen madem kalp doktorusun kalpten konuş bana, din ve hadisler senin işin mi? Yok, işi. Ne için? Ücret aldı, para aldı, satıldı. Kitabını satacaklar, kendisini sattı. “Sizden ücret istemeyenlerin peşinden gidiniz.” ayeti kerimesini unuttuk, unutturdular bize. Biz bunu otuz yıldan beri haykırıyoruz: “Sizden ücret istemeyenlerin peşinden gidin.” Otuz yıl sonra bizim dediğimiz noktaya geldi herkes. Ücret isteyenlerin peşinden gittik. Onlar ücret alıyorlar ve hadisi şeriflerin üzerinde olmayacak oyunlar oynanıyor. Ardından Kuran-ı Kerim’e geliyor sıra ve diyorlar ki “Ayeti kerimeler toplanırken, mushaf toplanırken hatalar yapılmış bazı ayeti kerimeler Kuran’ın içine konmamış.” Biz bunları televizyonlarda izliyoruz ve hiç kimse telefonları kaldırıp protesto etmiyor, hiç kimse o televizyon kanalını kilitlemiyor telefonla.

Eğer birisi konuşmalarında Kuran ve sünnet-i Rasulullah’a laf söylüyorsa dinlemeyeceksiniz onu, protesto edeceksiniz. Asıl alkışlayacağımız, asıl tempo tutup onu dinlemeyeceğiniz kimseler Muhammed-i Mustafa'nın izinden gitmeyenler olacak. Onun izinden gitmeyenleri alkışlayacaksınız, onları protesto edeceksiniz ta ki hidayet bulana kadar. Ya bu topraklarda Muhammed-i Mustafa'ya karşı hakaretvari şeyler söylenmeyecek, barış içinde yaşayacaklar, eminlik ve emanet içinde yaşayacaklar. Eğer Muhammet'-i Mustafa (sallallahu aleyhi ve sellem)’e hakaret ediyorsa, onun sünnetini reddediyorsa, bu topraklardaki Müslümanlar onlara nasıl cevap vereceğini çok iyi bilirler ve onlar hak ettikleri cevabı alacaklar.

Kıymetli dostlar, farkında mısınız kendisini peygamber görenler bu topraklarda da yaşamıyorlar. Kendisini peygamber görenler bizim içimize değil. Muhammed-i Mustafa içimizdeydi, bizimle beraberdi, ümmetiyle beraber aynı kuru ekmeği suya batırıp yedi, kapısını her tıklayana kapısını açardı. Muhammed-i Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem herkesle beraber yaşardı. Ama bu kendisini peygamber görenler, kendisini resul görenler, nebi görenler kendisi olmazsa bu dünyanın çarkının duracağını söyleyenler ve bu âlemin kendilerinin yüzü suyu hürmetine devam ettiğini düşünenler bu topraklarda yaşamıyorlar. Onların uzantıları bu topraklarda, televizyonları bu topraklarda, yayınları bu topraklarda. Bir bakıyorsunuz birisi hatun oynatıyor önünde ve onu Mehdi olarak görenler var. Bir bakıyorsunuz birisi resul olmuş, elçi. Televizyonları bu topraklarda, bir bakıyorsunuz herhangi bir düğün salonunda herhangi bir salonda herhangi bir toplantı yerinde o resulün konferansları var, o resul konferans veriyor herkese. Bunları açık açık konuşuyorum, görelim artık bunları, bunları bilelim. Biz sustukça bunlar kendilerini bir şey sanıyorlar, biz edep ettikçe ümmetin arasında fitne çıkmasın, ümmetin arasında kavga çıkmasın diye sustukça bunlar haddi aşıyorlar.

Kıymetli dostlar, bir kimse kendisinin peygamberliğini iddia ediyorsa küfür ehlidir, birisi kendisinin resul olduğunu iddia ediyorsa küfür ehlidir. Şafi’de de de Maliki’de de de Hambeli’de de de Hanefi’de de de küfür ehlidir o kimse. Biz onu dinliyoruz, küfür ehlini dinlemek onu desteklemek, onu tasdiklemek de küfürdür. Onun peşinden gitmek de küfür ama onu görmüyor hiç kimse. Allah muhafaza eylesin.

Kıymetli dostlar, Kur'an bize başka şeyler söylüyor. Kur'an bize diyor ki “Ey Muhammed de ki eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun.” Eğer Allah'ı seviyorsanız Muhammed-i Mustafa'ya uyma zorunluluğumuz var. Muhammed-i Mustafa'nın sünneti ile

amel etmek, onun sünnetine tabi olmak farz. Farz, farz. Muhammed-i Mustafa'ya uymak farz. O uymanın şekli sünnet. Muhammed-i Mustafa'nın izine ayak basmak farz. Kur'an'ın yaşamış hali Muhammed-i Mustafa. Muhammed-i Mustafa'sız Kur'an'ı yaşamak, Muhammed-i Mustafa'sız dini yaşamak, Muhammed-i Mustafa'sız İslam olması mümkün değil, düşünülemez. Bunu düşünenler, bunu bizim önümüze proje olarak koyanlar bu toprakları seven, vatanını, dinini, imanını seven bir kimse değil. Bunlar dünya üzerindeki karanlık deccal emirlerini yerine getiren şahıslar ve topluluklar çünkü Cenab-ı Hakk diyor ki "Eğer Allah'ı seviyor iseniz..." Bu derin bir söz. Hani vardır ya sufi topluluklar, Allah'ı çok sevdiğini söylerler ama Muhammed-i Mustafa'nın izinden gitmezler. Allah'ı çok sevdiğini söyleyenler, ne kadar çok seviyor Allah'ı ama sünneti Resulullah'a tabi olmaz. Sünneti Resulullah'a tabi olmuyorsa o, Allah'ı heva ve heves noktasında seviyor, hakikat noktasında değil.

"Andolsun ki Allah'ın Resulünde sizin için Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için güzel örnekler vardır." O zaman bizim prototipimiz, örnek alacağımız şahıs Muhammed-i Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem

Şeyhin hata yapabilir, hocan hata yapabilir, başındaki âlim amir her neyse hata yapabilir. Şeyhleri putlaştırmayalım, hocalarımızı, âlimlerimizi putlaştırmayalım. Benim şeyhimden daha mı iyi biliyorsun? Evet, daha iyi bilebilir, putlaştırma şeyhini. Başındaki hocanı putlaştırma hata yapabilir, içtihat hatası yapabilir, isabet ettiremeyebilir. Şeyhler geçici, âlimler geçici, amirler geçici, kalıcı olan baki olan Allah ve Resulü. O zaman örnek alacaksak Muhammed-i Mustafa'yı örnek alacağız, kendimize bir prototip seçeceksek Muhammed-i Mustafa olmalı. Eğer Muhammed-i Mustafa'nın dışında kendimize bir prototip seçtiysek vallahi hevaya ve hevese düştük. Bizim sufilik algımız Muhammed-i Mustafa'nın yolundan gitmektir, onun izine basmaktır, onun yaşadığı gibi yaşamaya çalışmak, onun düşündüğü gibi düşünmeye çalışmaktır. Mustafa Özbağ'ın yolu yok, olmayacak ta hiç, olmamalı da. Yol Kur'an ve sünnet, Muhammed-i Mustafa'nın yolu. Ne çektiysek şahıspereşterlerden çekiyoruz din adına. Ne çekiyorsak şahısları putlaştırmaktan çekiyoruz.

Onun ahlakı Hazreti Aişe annemizin deyimi ile Kur'an ahlakıydı. Dedi ki "Siz Kur'an okumuyor musunuz?" "Okuyoruz ya Aişe." "İşte Muhammed-i Mustafa'nın ahlakı Kuran ahlakıydı." O zaman asıl nafîle ibadet en güzel ahlakla ahlaklanmak. Onun ahlakını kendi nefsimizde, evimizde, sokağımızda, işyerimizde hâkim kılmak yoksa bu sikkeyi başına geçir bu cübbeyi giy; dilin onun sünnetini tutmuyorsa, gözün onun sünnetinde değilse, kulağın onun sünnetinde değilse, elin Mustafa'nın eli olmadıysa, ayağın Muhammed-i Mustafa'nın ayağı olmadıysa ve gözün, kulağın, kalbin Muhammed-i Mustafa'nın kalbi olmadıysa, sen de benim gibi yalancılardan oldun, sen de benim gibi heva ve hevesine kapılanlardan oldun, sen de benim gibi gölgeyi güneş zannedenlerden oldun.

Hiç olmazsa Hazreti Mevlana'nın dediği gibi olsun, beyitinde diyor ya "Gölgeyi buldun ya haydi durma koş, güneşi ara." Gölge nedir? Gölge, birisi senin elinden tutar, hadi gel burada sohbet var, hadi gel burada zikir var, hadi gel burada tefsir var, hadi gel burada namaz kılalım der, bu gölge. Bir üstat, bir âlim, bir hoca çıkmış ya gölge. Gelin Allah'ı sevelim diyor, gölge. Gölgeyi buldun ya yani bir üstadı buldun ya. Bir hocayı buldun ya bir âlimi buldun ya orada durma güneşe doğru yürü, o gölgeyi çıkarana güneş. Niçin gölge var? Güneşi bulsun diye. Niçin üstatlar var? Hakikati bulsunlar diye. Hakikat ne? Allah.

HAK NURU RESULALLAH

Aşk aşk diyor her bir kar tanesi
Düşüyor güneş her birinin üstüne
Işıl ışıl her yer
Kimi soğuğu görüyor bakınca
Kiminin içi yanıyor kar tanesini duyunca
En güzel doğumdu senin doğumun efendim
Hala güller senden kokmakta
Hala karlar aydınlığını anlatmakta yağarken
Yaratılanların ilkisin sen
Sen olmasan alemleri yaratmazdım buyuruyor Allah
Demek sen her kar tanesinden daha beyaz
Her yaratılandan güzelsin
Ya Mahbubu Hak, hiç bir göz görmedi senin gibi beyazını
Kara olan yürek korkar senden
Gönlü güzel olmayan koşamaz senin yoluna, seni sevenin yoluna
Ya Bedri Düca
Bir kul soracaksa yere göğe bakıp kalbine;
Neden yaratılmış bu dünya?
Ben kimim? Ne yapıyorum burada?
Ve Rabbimin hidayetini dileyerek çıkacaksa yola
İşte kim olduğunu adem ancak sende görecektir
Sen Ukde-i Güşan'sın çünkü sen Hayrul Vera'sın
Sensiz olmaz yürek aydını
Sapar insan, kanar dünyaya sözünü saymazsa
Oysa Ya Resulallah sen
İlk bakışta tek bir beyaz kar tanesi gibi görünen
Ama damladığın yüreği
Bembeyaz kaplayansın zezem misali
Ey Mahbubu Hak, senin yüreğine giden yolu arıyorum
Elimde aşktan fenerim, önümde üstadım
Adım adım ardında olmak duam
Yüreğimi yüreğine, gülüşünü gülüşüme
Konuştuğunu konuşmama
Sustuğunu susmama benzetmeye çalışıyorum
Sen elinde bir fener
Kar kaplı yollarda
Bembeyaz ayak izlerinle yürüyorsun
Senin fenerin sönmez, sen Hak nurusun
Ya Habib Allah
Ben bata çıka, ama hep severek yürüyorum...
Öyle ya "Kişi sevdiğiyle beraberdir."
Ümitvar gönlüm Ya Habib Allah
Dudaklarımda tebessüm
Gözlerim beyazlarda
Zihnim tefekkürde
Kalbim huzurda
Kulaklarım müjdende
"Kişi sevdiğiyle beraberdir."
Elhamdülillah!

KELEBEK

مصطفى
MUSTAFA

Levlâke levlak lema halaktül eflak
Sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım

“Ben babam İbrâhim'in duâsıyım. Kardeşim İsâ'nın müjdesiyim. Annemin ise rüyâsıyım. O, bana hâmile iken Şam saraylarını aydınlatan bir nurun kendisinden çıktığını görmüştü.”

Mustafa...
Temizlenmiş, seçilmiş...

Cenab-ı Hakk'ın “Habibim” diye hitap buyurduğu, en güzel ahlak üzere olan, Kevser havzının ve Makam-ı Mahmud'un sahibi son peygamber, alemlere rahmet olarak gönderilen Muhammed-i Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem...

Cenab-ı Hakk'ın her türlü eksiklikten, hatadan, yanlışlıktan münezze kıldığı Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) 'in daha küçük yaşında göğsü açılıp kalbi temizlenmiştir. Yaşanan hadiseyi (Şarh-ı sadr) Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem) sahabelerine şu şekilde anlatmıştır: "Yanıma beyaz elbiseli iki kişi geldi. Birinin elinde içi karla dolu bir tas vardı. Beni tuttular, göğsümü yardılar. Kalbimi de çıkarıp yardılar. Ondan siyah bir kan pıhtısı çıkarıp bir yana attılar. Göğsümü ve kalbimi o karla temizledikten sonra ayrılıp gittiler." (Taberi)

Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem) İslam öncesi, cahiliye olarak adlandırılan dönemde de Allahu Teala tarafından muhafaza edilmiştir. Putlara hiç tapmamış, hiç içki içmemiş, putlar adına kesilen etlerden hiç yememiş, putların yanında durmamıştır. “Ben ne zaman putlardan birine biraz yakın olsam, beyaz elbiseli biri gelip haykırıyor: “Geriye ey Muhammed, geriye! Sakın yaklaşma ve asla hiçbir puta el sürme! ” ”

Kendisine peygamberlik gelene dek korunmasına delil olarak Hz. Abbas (radiyallahu anh) anlatır: “Biz kardeşimin oğlu ile birlikte Kâbe'nin yapımı sırasında omuzlarımızda taş taşıyorduk. İzarlarımız ise omuzlarımızda idi. İnsanların arasına çıkacağımız zaman ise izarlarımızı belden aşağı kuşanıyorduk. Omzumuzda taş giderken, peygamberimizin de önümüzde gitmekte olduğunu gördüm. Fakat o ansızın bayılıp yere düştü. Hemen onun yanına koştum. Baktım ki o semaya bakmakta. Kendisine “Sana ne oldu?” diye sordum. O, ayağa kalktı, izarını alıp kuşandı ve “Ben, çıplak olarak yürümekten nehyolundum.” dedi. (Beyhâki)

Hz. Ali (radiyallahu anh) da başka bir hadiseyi nakletmiştir: “Ben Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) 'in şöyle dediğini işittim: “Câhiliye devrinde kadınların da katıldığı eğlence ve müsâmerelere ancak iki defa katılmayı düşünmüşümdür. Her iki gecede de bu eğlencelere katılmaktan Allah beni korumuştur. Bunlardan birincisinde ben birlikte koyunlarımızı otlatmakta olduğumuz arkadaşlardan birine, benim koyunlara da bakıvermesini rica edip eğlence yerinin yolunu

tuttum. Mekke'ye girdiğimde bir evin kenarından geçerken bir düğün eğlencesine rastladım. Defler çalınıp, düdüklükler öttürülmekte idi. Birine sordum: 'Burada ne oluyor?' diye. O da 'Falancanın oğlunu falanın kızıyla everiyorlar. Onların evlenme oyunu var.' diye cevap verdi. Derken oracıkta bana öylesine bir ağırlık bastırdı ki hemen uyuyakalmışım. Allah'a yemin ederim ki beni ancak ufukta yükselen güneşin yakıcı sıcağından başka bir şey uyarmış değildir. Sonra arkadaşşıma döndüğüm zaman bana ne yaptığımı sordu. Ben de 'Hiçbir şey yapmadım, yolda giderken bir düğün evinin kenarında uyuyakalmışım.' dedim. Başka bir günün gecesinde arkadaşşıma aynı ricada bulundum. O da ricamı kabul etti. Koyunları ona emanet ederek Mekke'deki müsamereye katılmak üzere yine yola koyuldum. Yine yolumun üzerinde bir düğün vardı. Onu seyredeyim derken, yine uyuyakalmışım. Allah'a yemin olsun ki, yine beni uyaran sadece güneşin yükselerek sıcağıyla beni uyandırması olmuştur. Arkadaşıma döndüğümde o yine bana ne yaptığımı sordu. Ben de cevabımda, hiçbir şey yapmadığımı söyledim ve durumu olduğu gibi anlattım. İşte benim bu iki teşebbüsünden her ikisi de böyle geçmiştir. Bundan sonra da ne böyle bir teşebbüste bulundum ne de böyle bir şey aklımdan geçti. Sizi, Yüce Allah'a yemin ederek te'min ederim ki aynen böyle olmuştur ve ben bu hâl üzere ta bana peygamberlik verilinceye kadar devam ve sebat ettim." (İbn-i Râhıye Müsned)

Hız. Cabir anlatıyor: " "Ey Allah'ın Resülü! Anam babam sana feda olsun, Allah'ın her şeyden önce ilk yarattığı şeyi bana söyler misiniz?" diye sordum. Şöyle buyurdu: "Ey Cabir! Her şeyden önce Allah'ın ilk yarattığı şey senin peygamberinin nurudur. O nur, Allah'ın kudretiyle onun dilediği yerlerde dolaşıp duruyordu. O vakit daha hiçbir şey yoktu. Ne levh, ne kalem, ne cennet ne ateş/cehennem vardı. Ne melek, ne gök, ne yer, ne güneş, ne ay, ne cin ve ne de insan vardı. (...)" (İmam Hanbeli, Müsned IV-127)

Kendi zamanlarının nuru olan bütün peygamberler de Rasulullah'ın nurundan yaratılmıştır. Evliyanın büyüklerinden, Şeyh Ebü'l Hasan Şazeli hazretlerinin halifelerinden Şeyh Seyyid İmam Ahmed Ebü'l-Abbas el-Mürsi (radiyallahu anh) da Rasulullah'ın seçkinliğini şöyle açıklamıştır: "Bütün peygamberler rahmetten yaratıldılar. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) ise o rahmetin pınarıdır." (Allah'ı Niçin Anıyoruz s. 261) Peygamberimiz Muhammed Mustafa gelince diğer peygamberlerin hükmü Habibullah'ın nurunda eriyip yok olmuştur.

Bir hadis-i şerifte "Allah, Hz. İbrahim aleyhisselam'ı Halil, Hz. Musa aleyhisselam'ı Neciy ve beni de Habib itti haz etti. Sonra buyurdu ki "İzzetim ve Celalim hakkı için Habibimi, Halilim ve Neciyyim üzerine tercih ederim." (Ramuz-el Ehadis, 11/11) buyrulmuştur.

Hız. Mevlana Mesnevi'sinde Muhammed Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem)'in seçilmiş nurunu şu beyitleriyle dile getirmiştir:

"Mustafa'nın nurunun cilâsı ile yüz binlerce çeşit karanlık ışık kesildi. Müşrikler, Hristiyanlar, Yahudiler ve Mecusiler, hepsi o nur ile bir renge boyandılar. Nice uzun ve kısa gölgeleri o sır güneşi nurunda bir hale getirdi. Gölgelerin uzununu da kısası da hepsi o güneşin ışığında bir renge büründüler."

Rabbimiz bize içimizden öyle bir peygamber seçmiştir ki bizim sıkıntıya düşmemiz ona ağır gelir. O bize rahmettir.

"Muhakkak Allah, Peygambere rahmet bahşeder. Melekler de onun için dua ederler. Ey iman edenler siz de ona salât ve selamda bulunun ve ona tam bir teslimiyetle boyun eğin." (Ahzab/56)

Emrine râm olup kurtuluşa ermek duası ile...

NERGİS

ZİKREDELİM EVVELA

ZAKİR

Zakir ismi Peygamber Efendimiz s.a.v. 'in kıymetli ismi şeriflerinden olup kelime anlamı zikir yapandır. Yani Allah'ı anan kimse demektir. Değerli Üstadımız Mustafa Özbağ Efendi bir sohbetinde “Allah'ı zikreden herkes zakirdir. Zakirlerin en hakikati en yükseği de Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemdir.” demiştir.

Peygamber Efendimiz s.a.v. zikir ayetlerinin bizatihi uygulayıcısıydı. Kur'an'da iman eden kimselerin özellikleri anlatılırken "Onlar, Allah'ı ayakta iken, oturarak ve yanlarına yaslanmış olarak zikreden kimselerdir." (Âl-i İmrân,3/191) ve "Ticaret ve alışveriş onları Allah'ı anmaktan alıkoymaz." (Nûr 24/37) buyurulmuştur. Hz. Aişe (r.a.) şöyle demiştir: " Hz. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem her an ve her saniye Allah'ı zikretmekle meşgul olurdu."

"Habibim sen Allah de, başkalarını bırak dünya batağında oynasınlar." (Enam-91) ve "Habibim, sabah ve akşam Rablarını zikreden sahabelerinle sen de otur, onlarla zikre devam et ve sabret." (Kehf, 18/28) ayetlerinde Hz. Peygamber Efendimiz s.a.v.' e "Zakir" ismi şerifinin tecellisi olan Allah'ı zikretmeyi, Allah Teala Hazretleri emir buyurmuşlardır. Hadisi şerifte "Yemin ederim ki sabah namazından sonra Allah'ı (c.c.) zikreden bir toplulukla oturmam (ve onlarla) zikretmem benim için Hz. İsmail (a.s.)' in soyundan bir köleyi azat etmekten çok daha hoştur. Ve yine yemin ederim ki ikinci namazından sonra güneş batıncaya kadar Allah'ı (c.c.) zikreden bir cemaatle oturmam bana dört köle azat etmekten daha sevgilidir." (Ebu Davut)

Rebîa b. Ka'b el-Eslemî (r.a.) şöyle demiştir: "Geceleyin, Hz. Peygamber'in tesbih ve tehlil (la ilahe illah) seslerini dinleye dinleye yorulurdum da uyku bastırırdı." (Ahmed b. Hanbel, Müsned, c.4, sy.59) "Otururken kalkarken, yürürken dolaşırken, yerken içerken, uyurken uyanırken, abdest alırken, elbise giyerken, bineğe binerken, yola çıkarken, geri dönerken, eve girerken, mescide adım atarken kısacası her hal ve durumda kalbi ve dili Allah'ı zikretmekle meşgul olurdu. Böyle olduğu içindir ki hadislerde çeşitli zaman ve durumlara ait yaptığı pek çok dua nakledilmiştir. Hayatının sonuna doğru, içinde hamd etmesi ve teşbih etmesi bildirilen Nasr Suresi nazil olduktan sonra müminlerin annelerinin anlattığına göre her zaman ve her durumda mübarek ağzından tesbih ve tehlil eksik olmazdı." (Buhârî, Hacc, 119)

"Allah ve melekleri şüphesiz Peygambere salat ediyorlar. (O halde) Ey iman etmiş olanlar, siz de onu kutsayın (salavat getirin) ve tam bir teslimiyetle selâm verin (kendinizi O'nun rehberliğine teslim edin)." (Ahzab 33/56) Bu ayetten yola çıkarak Allah'ı her an anan Hz. Peygamber s.a.v.' in ümmeti olarak bize çokça salavat getirmek düşer.

Salavat, Hz. Peygamber sallallahu ve sellem için okunan ve Allah'ın rahmet ve selamının onun üzerine olması dileğini dile getiren dualara denir. Hadisi şerifte "Kim bana bir defa salat u selam getirirse Allah ona on defa rahmet eder." (Müslim, Salat, 7) Rasulullah s.a.v. şöyle buyurdular: "Kıyamet günü insanların bana en yakın olanları, bana en çok salavat getirenleridir." (Tirmizi, Vitir, 21) Peygamber Efendimiz s.a.v. diğer bir hadis-i şerifinde de şöyle buyurmuştur: "Kim bana salavat getirirse bana salavat getirdiği müddetçe melekler de ona salavat getirirler. Kişi salavatı isterse çoğaltsın isterse azaltsın." (Ahmed b. Hambel, Müsned, c: 3 sy. 102, 261)

Sahabe "Ey Allah'ın Resülü, sana nasıl selam vereceğimizi biliyoruz. Sana salavat nasıl getirilir? " diye sorduğunda Rasulullah s.a.v. şöyle buyurdu: (Buhari, K. Tefsir el- Kur'an sure 33, bab: 10/Müslim K. es- salah, hah: 66, II7N 406) Hz. Peygamber s.a.v.' e salavat getirmenin fazileti hakkında birçok hadis rivayet edilmektedir. İmam Şafii bu ayete (Ahzab 33/56) ve hadis-i şeriflere dayanarak, namaz kılarken son tahiyatta Salli ve Barik dualarını okumanın farz olduğunu söylemiştir. Hanefi imamı, İmâm-ı Â'zam Ebû Hanife'ye göre ise sünnettir.

Güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim diyen ve her anını zikirle geçiren, Zakir isminin tecelligâhı olan peygamberimizin ümmeti olarak onun izinden gidip Allah'ı sürekli zikreden ve peygamberimiz Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi vesellemi her andığımızda ona salavat getirenlerden olmak duası ile...

Ecrin TUNA

RASULULLAH'IN NURUNDA KURAN VE SÜNNETE UYABİLMEK

ALLAH'IN ÂKİB VE MUKAFFİ'Sİ

“Ey kavmimiz! Allah'ın davetçisine uyun ve ona iman edin ki Allah günahlarınızı bağışlasın ve sizi elim azaptan korusun.” (Ahkaf,31)

Merhametli Yaratan tüm insanlığın hidayetine vesile olması, inananların yolunu nuruyla aydınlatması için tüm güzel vasıfların yaşayan örneği olarak Muhammed Mustafa (sallallahu aleyhi vesellem) Hazretleri'ni yeryüzüne göndermiş, dünyayı şerefleştirmiştir. Allahu Teala "Habibim" dediği sevgililer sevgilisine kitapların en yücesi olan hayat kitabımız Kur'an-ı Kerim'i indirmiş ve Rasulullah'ın diliyle bizlere çağrıda bulunmuştur. Birçok ayet-i kerime ve hadisi şerifte de ifade edildiği gibi bu çağrının temeli Allah'a ve Rasulüne iman ve itaattir. Allah (celle celaluhu) buyuruyor ki: "Kim Rasul'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim de yüz çevirirse, biz seni onlara koruyucu olarak göndermedik."¹ Bu kutlu emri gönülden kabul edip canını, malını her şeyini Rasulullah'a (sallallahu aleyhi vesellem) feda ederek yaşayanlar olduğu gibi, ömrünü Allah'ın sevgilisine düşmanlık etmeye adanmış ve nasipsiz kimseler de oldu elbette. Üstelik bu yalnızca Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yaşadığı dönemde değil günümüzde de devam etmekte. Bu nasipsiz kimseler kutlu davete icabet etmediler, onu yalanladılar ve hor gördüler. O ki hiçbir korumaya, hiçbir kimsenin sahiplenmesine muhtaç değildi. Öyle ki Allah (celle celaluhu) buyuruyor: "Eğer aldırılmazlarsa de ki: 'Bana Allah yeter! Ondan başka ilah yoktur. Ben Ona dayanmaktayım. O, o büyük Arş'ın sahibidir!'"² Bu şerefle şereflenmiş olan Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in başka hiçbir dayanağa ihtiyacı olmadı. Ona inanmayanların yanı sıra bir de inanıp iman ettiğini söyleyen, ardından peygamberlik iddiasında bulunanlar oldu. Bunlar Rasulullah'a inandıklarını fakat kendilerine de vahiy geldiğini O'nun son peygamber olmadığını iddia eden sapkın kimselerdi. Bu olay Hz. Muhammed'in yaşadığı zamanda patlak vermiş, onun vefatından sonra ve günümüzde de hala devam etmektedir. Sapkın kimseler fütursuzca nebiliklerini, rasullüklerini kimi zaman da mehdiliklerini ilan etmekte. Üstelik bu kimseler insanların kendilerine tabi olmaları için bazı farizeleri kaldırıp dinin hükümlerini değiştirerek etrafına insan toplamaya çalıştılar. Kimisi kadınların tesettürünü hafife aldı, kimisi de namazları kaldırdı. Örneğin Müseylemetül Kezzab namazları kaldırıp içki ve zinayı meşru kıldı. Oysaki Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) kendisine has ismi şeriflerinden birinin "Âkîb" olduğunu, bu ismin daha önce kullanılmadığını söylemektedir.³ Âkîb ismi şerifi kendisinin son peygamber olduğunu, ondan sonra hiçbir peygamberin gelmeyeceğini ifade etmektedir. Başka hadisi şeriflerde de "Mukaffi" ismi şerifi geçmektedir.⁴ Mukaffi de son peygamber manasına gelmektedir.

Allahu Teala Kur'an-ı Kerim'de de Hz. Muhammed'in son peygamber olduğunu birçok kere ifade etmiştir. "Muhammed içinizden birinizin babası değil. O Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah her şeyi bilendir."⁵ "Bugün size dininizi bütünledim, üzerinize olan nimetimi tamamladım."⁶ Bu ayetlerden anlaşılacağı üzere peygamberlik müessesesi Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) ile sona ermiştir. Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) getirmiş olduğu İslam dini ile Cenab-ı Hakk nimetlerini tamamlamıştır. Ayrıca Allah (celle celaluhu) "Biz seni ancak alemlere rahmet olarak gönderdik."⁷ diyerek Rasulullah'ın yalnızca insanlara değil yaratılmışların hepsine ve yalnızca yaşadığı devrin değil tüm zamanların hepsine gönderilmiş bir peygamber olduğunu apaçık ifade ediyor. Azhab Suresi 40. ayeti kerimede de Hz. Muhammed "Nebilerin hatemi" olarak zikredilmektedir. Hatem sözcüğü sonuncu manasındadır. Bu sözcük ile Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) son peygamber olduğu vurgulanmıştır.

O, (sallallahu aleyhi vesellem) tüm peygamberlerin imamı ve sonuncusu idi. Onu en güzel vasıflarla vasıflandıran ve en mükemmel şekilde yaratan Rabbimize hamd; sevgililer sevgilisi, güllerin en güzeli, canların cananı Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'e binlerce kez salat u selam olsun.

Hatice KÜBRA

¹ Nisa, 80

² Tevbe 129

³ Buhari, "Menakıb", 17, "Tefsir", 61/1; Müslim, "Feza'il", 124, 125, 126

⁴ Müslim, "Feza'il", 126

⁵ Ahzab 33, 40

⁶ Maide, 5/5

⁷ Enbiya 21/107

MAHMUD

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kim müezzini işittiği zaman ‘Ey bu eksiksiz davetin ve kılınacak namazın Rabbi Allah’ım! Muhammed’e Vesile ve fazilet ver. Onu vadettiğin makam-ı Mahmud’a ulaştır.’ derse kıyamette şefaati ona vacip olur.” buyurmaktadır.¹

Mahmud kelime anlamı olarak övülmüş, methedilmiş anlamına gelmektedir. Makam-ı Mahmud da övülmüş ve Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)’in şefaati edeceği makamın adıdır.

İsra Suresi’nde geçen “...Rabbinin seni Makam-ı Mahmud’a ulaştıracağını umabilirsin.” ayetiyle ilgili sorulunca “Bu şefaattir.”(Tirmizi) buyurmuştur. Ayrıca bir başka hadisi şerifte de Peygamberimiz, “Kıyamet günü insanlar cemaatler halinde olacaklar. Her ümmet kendi peygamberini takip edip ‘Ey falan! Bize şefaati et. Ey falan! Bize şefaati et.’ diyecekler. Sonunda şefaati etme işi bana kalacak. İşte Makam-ı Mahmud budur.” (Buhari) demiştir.

Şefaati, Allah’ın lütuf ve merhametiyle bazı özel kullarına, diğer insanlar için himmet ve aracılık etmelerine izin vermesidir. Hadisi şeriflerden edindiğimiz bilgiler doğrultusunda şefaate izin verilecek olanların bir kısmını şöyle sıralayabiliriz: Peygamberlerin şefaati, şehitlerin şefaati, alim ve velilerin şefaati, buluşa ermemiş çocukların şefaati, amellerin şefaati, Kuran-ı Kerim’in şefaati.

Kainatın Efendisi (sallallahu aleyhi ve sellem), diğer peygamberler gibi kendisine sunulan dilek hakkını, ahirette ümmetine şefaati için ayırmıştır. O, şefaati etme hususunda da mahşerde en büyük yetkiye sahiptir ve şöyle buyurmaktadır: “Ben bütün peygamberlerin seyidiyim, bunda iftihar yok. Bütün peygamberlerin sonucusuyum, bunda iftihar yok. Ben şefaati edenlerin ilkiyim, bunda iftihar yok.” (ramuzel hadis)

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bu makamla sadece ümmetine değil, bütün insanlara ve peygamberlere şefaati edecektir. Bununla ilgili de şu açıklamayı yapmıştır: “Kıyamet günü olunca insanlar birbirlerine karışır. Hz. Adem'e gelirler. Ona, ‘Bize Rabbinin katında şefaatiçi ol.’ derler. Adem, ‘Ben bu konumda biri değilim, siz İbrahim'e gidin. O Rahman'ın yakın dostudur.’ der. İbrahim'e gelirler. O da, ‘Ben bu konumda biri değilim, siz Musa'ya gidin, o Allah'la konuşandır.’ der. Musa'ya gelirler. O da, ‘Siz İsa'ya gidin. O Allah'ın ruhu ve kelimesidir.’ der. İsa'ya gelirler. O da, ‘Siz Muhammed'e gidin.’ der. Bana gelirler. Ben, bu konumdayım, derim ve Allah’ın izniyle şefaati ederim.” (buhari)

Sare Şüheda BAŞAK

¹ Riyazüs Salihin, s.96, 7/1039.

DİN DUYGUDUR

عبدالله ABDULLAH

Birçoğumuzun ya babasının ismidir ya kardeşinin ya dayısının ya sevdiğinin ya komşu çocuğunun ya kuzeninin hiç olmadığı yan sınıftan bir arkadaşının ismidir Abdullah. Çevremizde bir yerlerde hep bir Abdullah bulunur ama hiç düşünmemişizdir üzerinde uzun uzun. "Allah'ın kulu" demektir. Olabilmek uğruna yollara düştüğümüz şeydir Abdullah...

Kul olmak... Nedir sizce? Herkesin durup düşündüğünde -eminim ki- farklı cevaplar vereceği bir soru bu. Allah'a kul olmak. Birer "Abdullah" olmak...

Hız. Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem)'in o güzel sıfatlarından biridir ayrıca. Komşunun çocuğunun ismi olduğu gibi o güzeller güzelinin de ismidir. Aynı zamanda en büyük Abdullah kendisidir. Her ne kadar "Sana hakkıyla kulluk edemedim ya Mabud!" dese de kulluğun zirvesindedir. Tıpkı tevazunun zirvesinde olduğu gibi.

Şüphesiz her birimiz birer Abdullah olmaya geldik bu dünyaya. Öyle ki "Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım." (Zariyat/56) buyuruyor Allah. En büyük örneğimiz ise Rasulullah. Gel, diyor. Kul ol, diyor. Sahi neydi kul olmak? Göreceli mi? Yoksa bu çağrının sahibi kul olmak için de bir şeyler söylemiş mi? Ayet-i kerimelere dönüyoruz ve cevaplar geliyor:

- Tevazu ile davranırlar. Tevazu sahibidirler. (Furkan Suresi 63. Ayet)
- Yumuşak sözlüdürler. (Furkan Suresi 63. Ayet)
- Geceleri ibadetle ihya ederler. (Furkan Suresi 64. Ayet)
- Cehenneme girmekten korkarlar. (Furkan Suresi 65. Ayet)
- Harcamalarında itidallidirler. (Furkan Suresi 67. Ayet)
- Şirk, Adam öldürme ve Zinadan uzak dururlar. (Furkan Suresi 68. Ayet)
- Yalancı şahitlik yapmazlar. (Furkan Suresi 72. Ayet)
- Öğütleri kabul ederler. (Furkan Suresi 73. Ayet)
- Salih eş ve Salih evlat sahibi olmak isterler. (Furkan Suresi 74. Ayet)

İşte bunlar Allah'a kul olabilmenin yansıması. Kendimizi ölçelim, ne kadar kul olabiliyoruz görelim. Geceleri ibadet ettiğimiz kadar, tevazumuz kadar, yumuşak sözlülüğümüz ve salih eş, evlat isteyişimiz kadar kul olabiliyoruz. Yoksa gerisi bizim zannımızdan ibaret... Ne mutlu kul olabilene, son nefesinde Abdullah göçene.

Bir hadis-i kudside Allah Teâlâ "Ben kulumu sevince gören gözü, duyan kulağı, tutan eli olurum. Artık o benimle duyar, benimle görür, benimle tutar, benimle yürür." buyuruyor. Düşünmek gerek, onun gören gözü olmak ne demek? Duyan kulağı olmak? Tutan eli? Onunla yürümek nedir ki? Onunla tutmak? Onunla görmek?

"Sevdiğime kul oldum,
Güzelliği seçeli.
Varlıkta yoksul oldum,
Benliğimden geçeli." diyor şair.

Her birimizin birer Abdullah olup, benliğinden geçmiş bir Abdullah olarak son nefesini verebilmesi dileğimle...

Fatma Meryem AK

SURELERİN İSİM ANLAMI

70-el-MEÂRİC

Adını, üçüncü âyetindeki "el-meâric" kelimesinden almıştır. Meâric, "ma'rec" in çoğulu olup "yükselme dereceleri" demektir.

71-NÛH

Hız. Nuh'un ilâhî elçi olarak gönderilişi ve mücadeleleri anlatıldığından sûre bu ismi almıştır.

72-el-CİNN

Cinlerin Kur'an dinleyip hidayete geldikleri anlatıldığından, sûre bu ismi almıştır.

اللَّهُمَّ

73-el-MÜZZEMMİL

Sûre, adını, ilk âyetindeki "el-müzzemmil" kelimesinden almıştır. "Müzzemmil" örtünüp bürünen demektir.

74-el-MÜDDESSİR

Sûre, adını ilk âyetindeki "el-müddessir" kelimesinden almıştır. "Müddessir", örtüsüne bürünen, sarınan demektir.

اللَّهُمَّ

75-el-KİYÂMET

Adını, ilk âyetinde geçen "el-kıyâme" kelimesinden almıştır.

اللَّهُمَّ

76-el-İNSÂN

Adını ilk âyetinde geçen "el-insân" kelimesinden almıştır. "Hel etâke", "ed-Dehr", "el-Ebrâr" ve "el-Emşac" isimleri ile de anılır.

اللَّهُمَّ

77-el-MÜRSELÂT

"Gönderilenler" anlamına gelen "el-mürselât" kelimesi ile başladığı için sûre bu adı almıştır.

78-en-NEBE'

"Nebe'" haber demektir. Kıyamet haberlerini ihtiva ettiği için bu ad verilmiştir.

79-en-NÂZİ'ÂT

Adını, "söküp çıkarıcılar" manasına gelen "nâziât" kelimesinden alır.

اللَّهُمَّ

ONLAR YILDIZLAR HAZRETİ OSMAN

Şam'da iken gördüğü rüyada bir nida işitti: *“Ey insanlar, uyanın! Ahmed Mekke’de zuhur etti.”* Aradan bir süre geçince Mekke’ye döndü. Teyzesi hastalanmıştı, onu ziyarete gittiğinde teyzesi ona: *-Ya Osman! Sen öyle biri ile evleneceksin ki ne o senden önce bir erkek görmüş olacak ne de sen ondan önce bir kadın görmüş olacaksın. Bu kız çok güzel olup salih biridir. Ayrıca bu kız, peygamber kızı olsa gerek, dedi.*

Hz. Osman teyzesinin bu sözleri karşısında hayrete düşmüştü. Çünkü peygamber olarak bildiği bir kimse yoktu. Teyzesi devam etti:

-Merak etme, o kimseye Cenab-ı Hak’tan vahiy gelmeye başladı. Sen onu bulmakta güçlük çekmeyeceksin! Muhammed bin Abdullah’a peygamberliği bildirildi. Artık halkı hak dine davete başladı. Çok zaman geçmez ki sen onun dinine girer kurtulursun. Onun dini, bütün âlemi aydınlatacaktır.

Tezsesinin bu sözleri onu heyecanlandırdı. Soluğu, her önemli meselede fikrini aldığı Ebu Bekir Efendimizin yanında aldı ve teyzesinin söylediklerini aynen ona anlattı. Ebu Bekir Efendimiz (radiyallahu anh) teyzesinin söylediklerini teyit etti ve onu alemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)’in huzuruna götürdü.

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in yanına vardıklarında, o güler yüzü, samimi hitabıyla ona şöyle buyurdu:

-Ya Osman, Hak Teala seni cennete misafirliğe davet eder. Sen de bu daveti kabul et! Ben bütün insanlara hidayet rehberi olarak gönderildim.

Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in bu daveti üzerine, hemen kelime-i şehadet getirdi.

O andan itibaren onları birleştiren tek şey beşinci dedeleri Abdi Menaf değildi. O, Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in elinden tutmuştu. Ona gönülden bağlanmıştı. O, Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’e dost olmuştu.

Hatta bir dost meclisinde toplandıklarında Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) *“Herkes dostunun yanına gitsin.”* buyurduğu vakit, Hz. Osman’ın yanına gelip *“Sen dünyada ve ahirette benim sevdiğimsin.”* buyurmuştu.

Müslüman olduktan sonra Peygamberimizin kızı Rukayye ile evlendi.

Peygamberimizin kızları Rukayye ve Ümmü Gülsüm daha önce Ebû Leheb’in oğulları Utbe ve Uteybe ile nişanlanmışlardı. Peygamberimiz, insanları Müslüman olmaya davete başlayınca Ebû Leheb düşmanlık etmeye başladı. Oğulları da düşmanlık edip Resûlullah’ın kızlarını almaktan vazgeçtiler. Böylece Resûlullah’ı sıkıntıya düşürmek istediler.

Bunun üzerine vahiy gelerek Rukayye Hz. Osman’a nikâh edildi. Rukayye, Bedir Savaşı’ndan sonra vefat edince Peygamberimizin diğer kızı Ümmü Gülsüm de Hz. Osman’a nikâh edildi. Bu yüzden o, Osman-ı Zinnureyn’di. İki nur sahibiydi. İkinci kızı da vefat edince Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) *“Bir kızım daha olsaydı onu da Osman’a verirdim.”* buyurdu.

Aşk, sevgilinin rengine boyanmaktı, sevgili olmaktı, o olmaktı... Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Biat-ı Rıdvan'ı emrettiğinde Hz. Osman o sırada Kureyş'e elçi olarak gönderilmişti. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) herkesle biatlaştıktan sonra: "Osman Allahü Teala'nın ve Rasulu'nun işini görmektedir." buyurup bir elini kendi eline, diğer elini de Hz. Osman (radiyallahu anh)'ın eline sayıp bir elini ötekisinin üzerine atıp Hz. Osman (radiyallahu anh)'ın yerine biat etti. O artık kendi eliyle Hz. Osman (radiyallahu anh)'ın elinin arasında bir fark görmüyordu. Aralarındaki aşk öylesine derindi.

O Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in "Ashabımın arasında ahlakı bana en çok benzeyendir." dediği aşığı.

Hayadır güzel ahlakın direklerinden biri. Haya, güzel huyların en şereflilerindedir.

Bir gün Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz istirahat ediyordu. Bu sırada Hz. Ebu Bekir içeri girmek için izin istedi. İzin verilip içeri girdiğinde Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) halini hiç değiştirmede. Sonra Hz. Ömer izin alıp içeri girdi. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz yine halini değiştirmede. Uzanmış vaziyette iken onlarla sohbet etti. Daha sonra Hz. Osman kapıya gelip içeri girmek için izin istedi. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) oturdu. Hz. Osman (radiyallahu anh)'ı bu şekilde kabul etti.

Hz. Aişe validemiz (radiyallahu anha) bu durumu kendisine sorunca ona şu cevabı verdi: "Meleklerin bile haya ettiği kimseden ben haya etmeyeyim mi ya Aişe?" Rabbim cümlemizi Hz. Osman (radiyallahu anh) Efendimizin hayası üzerine Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in ahlakı üzerine eylesin inşaallah.

Zaman içerisinde İslamiyet yayılmaya başlayınca müminler Medine-i Münevvere'ye gelmeye başladılar. Mescid-i Şerif artık onlara dar geliyordu, halkın bir kısmı çadırlar kurmuştu. Bunun üzerine Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) : "Bizim mescidimizi bir zira olsun genişleten, cennete girer." buyurunca "Ya Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) malım mülküm sana feda olsun. Mescidi genişletme işini bu fakir üzerime alıyorum." dedi.

Mescidi kırk zira genişletti.

Bu olay üzerine Tevbe Suresi'nin 18. ayeti nazil oldu. Şöyleydi ayet-i kerime: "Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte doğru yola ermişlerden olmaları umulanlar bunlardır."

Hz. Osman (radiyallahu anh) namazı ve oruç ibadetlerini çok severdi. Gecelerini namazla, gündüzlerini oruçla geçirirdi. Onun yerde yürümesi, cennete nur verirdi. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bu konuyla alakalı şöyle buyurmuştur: "Cennet ehli, cennette bir şimşek görürler. Bu nedir diye sorarlar. Hak Teala azamet ve kibriyası ile 'Bu şimşek değildir, bir nurdur. Osman'ın bir odadan bir odaya giderken ayağındaki na'linin nurudur.' der." buyurdular.

Yine bir gün Server-i alem (sallallahu aleyhi ve sellem) Ashab-ı Güzin (radiyallahu anh) ile otururken Cebrail (aleyhisselam) geldi: "Ya Rasulullah! Eğer Yusuf (aleyhisselam)'ın mübarek sakalına bakmak istiyorsan Hz. Osman (radiyallahu anh)'ın mübarek sakalına bak. Hz. İbrahim Halilullah (aleyhisselam)'ın mübarek sakalına bakmak istiyorsan yine Hz. Osman (radiyallahu anh)'ın mübarek sakalına bak. Bir peygambere hilkat ve hulk yönünden ve o hilkatı kendi takatince onların siyretinde muhafaza etmesi bakımından benzerliği olan kimse muhakkak cennetlidir." buyurdu.

O, Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in "Kıyamet günü bütün peygamberler, ashabından birini refik edip yanlarından ayrılmazlar. Ben de Osman bin Affan'ı refik edinirim. Bir an onsuz olamam. Cennette benim refikim Osman olacaktır." dediği refiktir.

Bir gün Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Hz. Osman (radiyallahu anh)'a geliyordu. Hz. Osman (radiyallahu anh) da onun adımlarını sayıyordu. Bunu fark eden Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) nedenini sorduğunda ona dedi ki: "Ya Rasulullah! Her adımına bir köle azat olsun." Seven sevdiğinin gelişine donatır etrafı, ona hazırlanır. Çünkü sevdiği gelecektir, server-i alem (sallallahu aleyhi ve sellem) gelecektir. Hz. Osman (radiyallahu anh) da onun gelişine bütün kölelerini azat etti.

Aşk, her şeyini sevdiğinin önüne sermekti. Her şeyini onun yolunda feda etmekti. Bu anlamda bir delildi onun yaşantısı.

Medine'de kıtlık olduğu bir sırada Hz. Osman (radiyallahu anh)'ın Şam'dan yüz deve yükü buğday kervanı gelmişti. Ashab-ı Kiram satın almak için yanına gittiklerinde Hz. Osman (radiyallahu

anh) onlara “Sizden daha fazla veren var, ona vereceğim.” dediğinde Ashab-ı Kiram durumu hemen Ebu Bekir Efendimize bildirdiler. Dediler ki kıtlık zamanında böyle yapması uygun olur mu, Ya Ebu Bekir? Ebu Bekir Efendimiz, Hz. Osman (radiyallahu anh)’dan o kadar emindir, ona o kadar güvenmektedir ki onlara “Hz. Osman Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in damadı olmakla şeref kazanmıştır ve Cennet’te onun arkadaşıdır. Siz onun sözünü yanlış anlamışsınızdır, buyurun beraber gidelim.” Bunun üzerine Hz. Osman (ra)’ın yanına giderler. Hz Ebu Bekir Efendimiz “Ya Osman, Ashab-ı kiram senin bir sözüne üzölmüşler.” Der. Hz. Osman (radiyallahu anh) şu cevabı verir: “Evet ey Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)’in halifesi, onlardan iyi alıcı olan bire yedi yüz veriyor. Onlar bire yedi veriyor. Biz buğdayı bire yedi yüz veri alana verdik.” der ve yüz deve yükü buğdayı Medine’de bulunan fakirlere, Ashab-ı Kiram’a bedava dağıtır. Yüz deveyi de kesip fakirlere yedirir.

Bakara Suresi ayet 261 şöyledir: “Mallarını Allah yolunda harcayanların hali yedi başak bitiren, her başakta yüz tane bulunan bir tek tohumun hali gibidir.” İşte o hal Hz. Osman (radiyallahu anh)’ın halidir.

Hz. Osman (radiyallahu anh)’ın halifeliği sırasında İslâm dünyası çok genişledi. İslâm sancağı İstanbul surları önüne kadar götüröldü. Fethedilen yerlerdeki halk seve seve Müslüman oluyordu. Böylece Müslümanların sayısı milyonları buldu. Müslümanların bu kadar çoğalması, her milletten insanın bulunması sebebiyle karışıklıklar da baş göstermeye başladı. Münâfiklar, Müslümanların arasına fitne tohumları ekmeye başladılar. Yahudiler ve diğere İslâm düşmanları, Müslümanları birbirine düşürmek için el birliği ederek gece gündüz çalışıyordu. Bunların elebaşılığını da Yemenli bir Yahudi olan Abdullah bin Sebe yapıyordu. Mısır’da fitneci kimseleri başına topladı. Kurduğı bir teşkilâtla, cahil ve başıboş Mısır Kıptilerini dünyalık şeylerle kandırarak çapulcu alayı meydana getirdi. On üç bin kişilik bu çapulcu takımı, Medîne’ye kadar yürüyüp Halifeyi indirmek istediler. Hz. Osman’ın evini kuşattılar. Hz. Hasan, Hz. Hüseyin, Hz. Talhâ, Hz. Osman’ın kapısında nöbet tutuyorlardı. Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem) “ Ya Osman! Allah sana hilafet denen bir gömlek giydirecek. Eğer münafıklar onu soymak isterlerse bana kavuşasıya kadar sakın onu çıkarma.” buyurmuştu. Bu yüzden o, çıkan fitnelere aldırış etmeden yoluna devam etti.

Evini saran âsîlere seslendi: “Elebaşlarınızdan iki kişi benim yanıma gelsin!” İsteddiği iki kişi gelince onlara sordu:

-Resûl-i Ekrem Efendimiz, Medîne’ye teşrîf ettiği vakit Müslümanlar susuzluktan kırılıyordu. Peygamber Efendimiz, Rûme kuyusunu satın alıp Müslümanlara bedava su veren kimseye Cennet’i vadetti. Bu vaat üzerine kuyuyu satın alıp Müslümanlara vakfeden ben değil miyim?”

- Evet sendin.

- Darda kalan, İslâm ordusunun tamamını donatan, ben değil miyim?

- Evet sendin.

- Mescit dar geldiğı vakit Resûl-i Ekrem Efendimiz, “**Cennette daha hayırlısını almak üzere, falancanın arsasını kim alıp mescide ilâve eder?**” buyurduğı vakit onu satın alıp mescide katan ben değil miyim?

- Evet sensin.

- Resûl-i Ekrem, Ebû Bekir, Ömer ve ben, Sebir dağında otururken, dağ sallanmaya başladığında “**Ey Sebir dağı dur! Zîrâ senin üzerinde bir Peygamber, bir siddîk ve iki şehîdden başka kimse yoktur!**” buyurmadı mı?

- Vallahi doğru söylüyorsun. Aynen öyle oldu.

Hz. Osman, “Allahü ekber” diye tekbîr aldı. Sonra:

- Şahid olun ki, ben şehîdim, buyurdu.

Bu sırada, âsîler duvarı atlayarak içeri girdiler. Hz. Osman Kur’ân-ı Kerîm okurken saldırıp şehit ettiler. Son nefesini verirken şöyle dua etti:

-Ya Rabbi, ümmet-i Muhammed’i fitneden koru!

“Ya Rabbi! Dinimi, İslam’ımı, emanetimi, imanımı ve kuvvetimi sen muhafaza eyle.” Hz. Osman (radiyallahu anh)’ın sık yaptığı dualar arasında idi bu dua. İnşallah Rabbim cümlemizin dinini, İslam’ını, emanetini, imanını ve kuvvetini muhafaza eylesin. Selametle...

Ayşe ARICAN

ÇAY SOHBETLERİ

Dumanı üstünde tüten bir bardak çay gibi olmalı sufünün heyecanı
Dost arar her yudumdaki tomurcuk tadına
Her şeyin vaktini beklemektir lezzetin sırrı
Nasıl ki suyu kaynatmadan demleyemezsin çayı
Demlenen çay misali demlenir dostluklar
Dostun sırrına ermek için kaynatmalısın aşkı

- "Unutma, sır gibi seversen eğer muradın gerçekleşir çünkü tohum toprağa gizlenirse yeşerir." buyurmuştur Hz. Mevlana. Sizce tohumu toprağa gizlemenin yolu nedir?

Bu sırrı bilebilmek hepimizin tekeline değildir. Sır ne kadar toprağa gizlidir onu da bilemem. Bence Mevlana'nın bu sözü herkesin neyi ne ölçüde sevdiğiyle alakalıdır. Kurak topraktan bir şey yeşertmek zaman ister, sabır ister.

- "Kulun aynel yakın noktasına erişebilmek için nefsiyle mücadele halinde olması gerekir. Ne zaman ki kul nefsinde Allah'ı zikrederse bu hal onda tecelli eder." buyurur Üstad. Aynel yakın noktasında kalbinizde yeşeren tohumla daima zikir halinde olmanın yolu nedir?

Bir tek yolu var, önce Allah'a tevekkül edeceğiz. Eğer gönlümüzü bir dergaha bağladıysak öğrendiklerimizle amel edeceğiz. Her La ilahe illallah lafzında üstadım gelir gözümün önüne. Ben her zaman nefsimi derviş yapmak niyetindeyim.

- Hz. Mevlana der ki "Aynı ruhtan yücelen bir nice unsur gibiyiz, iki can içre biriz, sonsuza yansır gibiyiz. Bir güzel anlamı elbet olacak sevgimizin, bil ki sen bende ben sende birer sır gibiyiz. " Bu sır hakel yakın noktasında vakıf olmanın yolu nedir?

Çok uzaktasındır ama çok yakındır. Çok uzakta olup da yakın olanlardan olmak istiyorum. Rabbim hepimizi ilmel yakın, aynel yakın, hakel yakinine çevirsin diye dua ediyorum.

Ondan gayri her şeyi silip atan kul, öyle bir sır vakıf olur ki sussa içine sığmaz, konuşsa anlatacak kelimeler bulamaz. Allah aşkı ve zikri ile gönlünde öyle bahçeler yeşerir ki aynı dili konuşup aynı duyguları paylaştığı kimseler arar. Gönlünü bize açan yolumuzun yolu kutlu ola...

Hıfa & Harle

SOHBET-İ PİRAN

MEVLİD TÖRENLERİNİN MİMARİ: SÜLEYMAN ÇELEBİ (d. 1351- ö. 1422)

Süleyman Çelebi, "Mevlid" kasidesinin yazarıdır. Türk Edebiyatı'nın belli başlı mesnevi şairlerinden kabul edilebilir. Bursa'da doğmuştur. Kaynaklarda Süleyman Çelebi'nin doğumuna dair bir tarih kesin olarak yok. Ancak, Süleyman Çelebi'nin Mevlid'i 60 yaşında yazdığı ve eserin 1409 senesinde bittiği, en eski olarak bilinen nüshasında mevcut bir beyte istinat etmektedir. 1422 senesinde vefat ettiği bilindiğine göre, onun 1351 senesinde doğduğu ileri sürülür. Sultan Birinci Murat Han'ın vezirlerinden Ahmet Paşa'nın oğlu, Şeyh Mahmûd Efendinin torunudur. Kaynaklarda Süleyman Çelebi'nin öğrenimine ait bir kayda da rastlanmaz. Fakat ailesinin dönem adetlerine uyararak, küçük yaşlarda sağlam terbiye verdiği, iyi öğrenim ve dini eğitim görmüş olduğu eserinden anlaşılmaktadır. Şehzade olmadığı halde "çelebi" unvanını almış olması onun âlim bir kişi olduğunu gösterir.

Süleyman Çelebi, Bursa'da asrının ileri gelen evliyalarından ilim öğrenmiştir. Büyük bir âlim olarak, Sultan Yıldırım Bayezid zamanında Divan-ı Hümayun imamı, sonra da Bursa'da onun inşa ve ihya ettiği caminin imamı oldu. Resûlullah (sallallahu aleyhi vesellem) Efendimize olan muhabbeti, Vesilet-ün-Necat (Kurtuluş Vesilesi) isimli mevlid kasidesini yazmasına sebep oldu. Süleyman Çelebi'nin Mevlid'den başka eserinin olup olmadığı, imamlıktan başka bir görevde bulunup bulunmadığı hakkında bir malumat mevcut değildir. Mevlid'i tamamladığı dönemden birkaç yıl sonra Süleyman Çelebi, 1422'de Bursa'da hayata gözlerini yumdu. Mezarı Bursa'da, Çekirge yolundadır. Süleyman Çelebi'nin Mevlid'i, Rumca, Bulgarca, Sırpça, Arapça gibi dillere çevrilmiştir. Muhammediler arasında her dinî günde, bayramda, ölümde, doğumda okunur. Süleyman Çelebi, 15. yüzyıl Osmanlı şairlerinin en önemlilerinden biridir.

İyi bir öğrenim gören Süleyman Çelebi, Bursa'daki Ulu Cami'nin baş imamlığına getirildi. Camideki imamlığı esnasında bir gün İranlı bir vaiz, vaaz ederken Bakara Suresi'nin 285. ayetinde **"Biz Allahü teâlânın peygamberlerinden hiç birinin arasını ayırt etmeyiz (hepsine inanırız). Duyduk ve itâat ettik."** Meal-i şerifini tefsir ederken de Hazret-i Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) ile Hazreti İsa arasında hiçbir farklılık, üstünlük yoktur diye tefsir etti. Cemaat arasındaki biri dayanamayıp ayağa kalktı ve "Ey cahil! Kendi kafana göre nasıl tefsir edebilirsin? Sen bu ilimde çok gerilerdesin. Hiç peygamberler arasında üstünlük farkı olmaz olur mu? Elbette Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) bütün peygamberlerden daha üstündür.

Burada fark yoktur, peygamberlik ve risalet yönünden fark yoktur demektir. Üstünlükler yönünden değildir. Sonuç olarak İranlı vaiz, hatalı düşündüğünü kabul etti. Bunlara şahit olan Ulu Cami baş imamı Süleyman Çelebi, bu olaydan dolayı çok duygulanmış ve meşhur **Mevlid-i Şerîf'i** yazmıştır. Mevlid-i Şerîf'te, hep Ehl-i sünnet itikadını anlatmıştır.

Süleyman Çelebi, Mevlid’de Allah’ın salt himayesini, yoktan var ettiğini ve Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)’in hiçbir mahlûkat bulunmayan üstün vasıflarını anlatır. Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)’in diğer peygamberlere olan bütün üstünlüklerini anlatmıştır. Mevlid’de Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesselem)’in erdemleri şöyle anlatılmıştır:

“Dahi hem Mûsâ elindeki asa,
Oldu onun izzetine ejderha.
Çok temenni kıldılar Haktan bunlar,
Kim Muhammed ümmetinden olalar.
Gerçi kim bunlar dahi Mürsel durur.
Lâkin Ahmet efdal-ü-ekmel durur.

Mevlid,
Münacaat (Allaha telâya yalvarma),
Veladet (Peygamberimizin doğumu),
Risalet(Peygamberliğin bildirilişi),
Mîrac (Göklere çıkışı, Cennet’i ve Cehennem’i görmesi),
Rihlet(Peygamberimizin vefâtı),
Dua bölümlerinden oluşur.

Velayet bahri
Âmine hâtun Muhammed annesi
Ol sedeften doğdu ol dür dânesi
Ol gece doğdu hay-üll beşer
Annesi anında neler gördü neler
Yaratılmış cümle oldu Şaduman
Gam gidip âlem yeniden buldu can
Cümle zerrat-ı cihan idûb nidâ
Çağrışuben dediler kim merhaba
Merhaba ey can-ı Canan merhaba
Merhaba ey derde derman merhaba
Ey gönüller derdinin dermanı sen
Ey yaratılmışların sultanı sen
Sensin ol sultan-i cümle enbiya

Miraç
Dinle miracını o şahın ayan,
Âşıkısan aşk ateşine durma yan!
O mübarek bahtı, o kadri yüce,
Ümmühanin evine vardı gece.
Orda iken nagehan o yüzü ak,
Cebrail Cennete git dedi Hak

Süleyman Çelebi, söze Allah’ın adıyla başlayıp Adem (aleyhisselam)’dan Hazreti Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)’e kadar gelen peygamberlik nurunu anlatır. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesselemi)’in doğuşuna geniş yer ayırmıştır. Daha sonra peygamberliğin nasıl geldiğini, miraç hadisesinin nasıl olduğunu anlatıp dua ile **Mevlid**’ini bitirir.

Kafiyeler sağlamdır. Süleyman Çelebi, Mevlid’in mısralarının mükemmel olması için çok titizlik göstermiştir. Divan şairlerince dahi sevilip beğenilmiştir. Mevlid, lirizm ve öğreticiliği kaynaştırmış şiir kitabıdır. Tekdüzelikten uzak, sırf coşkunluktan da ibaret değildir tarihsel sırası ile anlatılan olaylar eksiksiz ve hatasız sıralanmaktadır. Görünüşte basit fakat benzerinin yazılmasının çok zor olduğu görülür. Yazıldığı devrin, öncesi ve sonrası göz önünde bulundurulduğunda yazılmış en iyi mevlittir.*

Esma YOLCU

*Bu yazıda Evliyalar Ansiklopedisi ve İslam Alimleri Ansiklopedisi’nden yararlanılmıştır.

ÇAYIN FERYADI

Dervişin yoldaşdır çay. Sofralarımızın tacı, gönlümüzün yoldaşı olan küçük derviş, rivayet odur ki Hz. Adem'in gözyaşlarının düştüğü toprakta yetişmiştir ilk. Böylece aşkın feryada, feryadın aşka olan yoldaşlığına hemdemliği insanoğlunun yaradılışı kadar kadimdir. Ab- 1 hayat kadar baki olmasa da hayata kattığı anlam, birkaç yudumun ötesinde bir serzenişdir. Hunlara ait bir çömleğin içinde çay kalıntılarının bulunması da mazisinin ne kadar eski olduğunun ispatıdır. Belki Adem'in gözyaşlarına yoldaşlığından mıdır bilinmez ama bir hasretin, yalnızlığın ertesinde vücut bulan muhabbetin huzurundan miras, her sohbetin yoldaşı olarak yaşayacaktır kıyamete değin. Zira başka hangi içecek dervişler dervişi, sultanlar sultanı Hoca Ahmet Yesevi ocağının tüten dumanının hatırası olarak dualı mahfazasıyla ebedi kalmanın şanına münhasır olmuştur?

Türkistan köylerinin birine misafir olan Hoca Ahmet Yesevi, misafir olduğu evin doğum yapmak üzere olan hanımına duada bulunur. Duası biiznillah şifa olunca, Türkmen beyi çay ikramında bulunur Hoca Ahmet Yesevi Hazretleri'ne. Çayı çok beğenip yorgunluğunu atan, kendini oldukça zinde hisseden hazret: "Bu şifalı bir şey imiş, hastalarınıza bundan içirin ki şifa bulsunlar, Allah kıyamete kadar buna revaç versin." diye duada bulunur. Bu mübarek dua hürmetine olsa gerek, kıyamete kadar revaçta olacak küçük derviş, dergahlar ve tekkeler dahil muhabbet ehlinin bir araya gelip demlendiği her ortamın baş misafiri olarak yer bulmuştur gönüllerde.

Türkler arasında da adeta Yesevi'den bir miras gibi yaygınlaşır. Kafkaslardan İran'a, İran'dan Rusya'ya uzanan bir seyr ü sefer eylerken, Ortadoğu'da Timur'un eline geçer. Askerlerini zinde ve uyanık tutmak isteyen Timur, adeta ordusunun zorunlu içeceği haline getirdiği çayı, ordularının geçtiği her yerde namına yaraşır bir alışkanlığa dönüştürür. Batının çayla tanışması da coğrafi keşifler sonucu olmuş, doğunun otantizmine ait tüm sömürge maddelerine duyulan heves neticesi çay da Avrupa topraklarına bu sayede ayak basarak İngilizlerin adıyla anılır olmuştur.

Osmanlı'nın kendi kültürüne has bir incelikle devşirdiği tüm güzelliklere münhasır lezzet i şahanesi, çaya da sirayet edince ince belli bardakla süslenen çay takımları tarihi serüveni içerisindeki yerini alır. Öyle şık ve gösterişli değil, tam tersine sade ve mütevazı zarafetiyle çayın rengine ayna olan el yapımı cam bardaklar Türk adıyla yan yana anılagelir böylece.

Dervişandan sayılmasının sebeplerinden biri de bu mütevazılığın sohbetlere iştirak etmesindedir. Sufinin her daim uyanık dimağına yakıt olan çayın dergahlara kabulü, bu sayede olur. Pir i Türkistanî'nin duasıyla meclise giren çay , “Es sohbeti bila çay/ Kes semai bila ay”(Çaysız sohbet, kamersiz gökyüzüdür.) dizeleriyle övülmüştür. Bir çok varyantı bulunan semaver ve çay ilahilerine de ilham olunca, dergahın tam orta yerine kuruluvermiştir şanla şerefle. Sohbet ehlinin yanan yüreğinin can yoldaşdır çay. Mürşid i kamilinin dizinin dibinde irşad edilen dervişler, tıpkı çaydanlıktan dökülen bu mübarek badenin bardakları doldurması gibi, doldururlar gönül kaplarını mürşitlerinin nefesiyle. Dervişin yüreği ne kadar yanıkça, o denli demli olan çayın feryadı, semaverin naneleriyle karışır dergahın, tekkenin satır aralarına. Semaverin bağrında yanıp duran köz suyu kaynattıkça dervişin içinde yanıp duran köz de zikir esnasında dervişini kaynatır. “Hay” bir feryada döner aşığın yanan bağrından sıyrılıp.

Öyle tüple, elektirikle zamansız bir acelecilikle değil, meşe alevinin ahesteliğinde pişe pişe, yana yana kaynayan bir çayın feryadı yoldaş olur dervişana ancak. Ateş ne kadar çok yanarsa, o denli pişer bu hârın odunda demlenen çay. Aslında demlenen gönüldür. Gönle yoldaş sohbet olunca, lezzeti şahane oluverir yudum yudum özümşenen. Muhabbet gönle doldukça, ayrılık gamının perdesi yırtılıverir. Su kaynadıkça, ateş-i aşk yakar. Aşk ateşi ne denli harlıysa, o kadar dem alır gönülde muhabbet. Ve lal rengi bir yuduma dönüşür aşkın alevi. Dem olur aşkın rengi kızıla çaldıkça şerbeti.

Aşk ateşini gönülden alıp yüreğe taşıyan, bir zikrin feryadıdır. Feryat çığlığa, çığlık semaya karışıkça yırtılır dervişin yüreği. Aşk meydanı olurken bir kutlu halakanın göbeği, harını söndürmez dervişin. Yanan yürekle yırtılan feryadın ısıttığı kalplere soğuk yaraşmaz. Kalbini soğutmak istemeyen dervişlerin kendi gibi kaynayıp fokurdadığı bir yoldaşa ihtiyacı vardır o vakit. Muhabbetullahın sınımsız tatlılığına, şekerle ballanıp yumuşatılmış aşk demi mihmandar olur. Artık ayrılık acısının çilekeş mahzunluğundan bikarar olmuş dervişin refikidir o. “Arifler suyun bile çiğini sevmezler, böyle pişirir içerler.” derken ne güzel taltif etmiştir şair o refiki. Demlenmemiş çay nasıl çok beklemiş çay gibi makbul sayılmazsa,, vakitsiz derviş de o denli pişmemiş , vuslata ermeyip çiğ kalmıştır. Dervişini olduran da, demlendirip kıvama getiren de ancak ve ancak mürşididir. Vaktin çocuğu olan sufi, ancak vakti gelince dem tutar, renk alır, aşk olur.

Muhabbetlerin en güzeli, Allah'ın Habibim dediği Resulüne olmuşken, muhabbet ehlinin canının canı Muhammet Mustafa'dır. O, her meclisin en kutlu konuğu, en tatlı badesi, en demli ilacı, en özlenen yoldaşı olmuştur. Ehli tasavvuf, biricik Rabbinin biricik Habibine varan, vardırıran tüm yollara yüz sürüp yoldaş olurken, onun kokusu ile aşklanıp coşmuşlardır. Tüm zamanlarda aşk deminin haresi, aşk odunun en çok özlenen neşvesi Habibullahı Nebi olmuş iken tüm aşkların ve aşıkların beslendiği sebebi aşk şulesi ancak ve ancak odur. Aşk odur. Aşık odur, Maşuk odur. Aşk o iken diğer aşk nuvesi olan her zerre onun kokusu ile aşka durup demlenen bir zerredir.

O vakit çaya ancak susmak düşer. Kimi zaman bir bardağın çın çın öten karıştırma sesinden utanıp kıpkırmızı olurken, edep ehline çayı utandırmayıp kıtlama içmek düşer. Kimi zaman da sallama çay teranesiyle boynuna vurulan ipin katline ferman yazıp ahir zaman uydurması demsiz dumansız, sabırsız fütursuz haline katlanmak zorunda olsa da elbet bir dervişin hatırlı ellerinde bulur kıymet bilinen yerini. Bir kara demliğin kucağında aheste aheste dem tutarken, hatırlar şahsına münhasır şanını şerefini yeniden. Hatırlamakla kalmaz, hatırlatır ahir zaman çocuklarının dimağlarına öyle aceleye gelmez deminin kıvamının niceliğini. Sallamaya gelmeyişini, sabırla pişeceğini. Ehli muhabbetin namıyla nam bulup, şenleneceğini. Meclisi aşk olanın yoldaşı olup aşkların en güzeli, aşıkların en güzeli iki cihan güneşi Habibullah aşkı ile demlenip şevkleneceğini. Muhabbeti Habibullah olana yar, yoldaş, dost olup can katacağını. Adem'in de Hoca Ahmet Yesevi'nin de tüm derviş i yarânın da özledikleri “O” iken aslında, hasretiyle can bulup hasretine can verdikleri Habibin, elbet bir gün bir başka devranda, Nuru İlahide, yine bir muhabbet meclisinde başlarını okşayıp tebessüm buyuracağı günün hayali ile pişer, pişer de pişer. Bir yandan da pişirir nice çiğ olan ham gönüllü canları, cana can katıp canana vardırıran ancak ve ancak ol Habib i Zişan olduğunu fokurdarken anlattığı fısıldayışı ile.

Hamuş

İKİ SATIR

İki satırlık bir hatırımız var şu dünyada. Öyle kırk yıllık falan değil. Sadece iki satırlık. "Geldik" ve "Gidiyoruz" diye iki satır...

Sadece müsait olduğumuz zamanlarda yaptığımız şeyler kadar hatırımız var. Sevmek gibi... Koklamak gibi... Dokunmak ve hissetmek gibi... Sadece vaktimiz olduğunda yaptığımız şeyler işte.

Biliyorsunuz aynı göğün altındayız. Gökyüzüne baktığımızda hissettiklerimiz farklı olsa da aynı göğün altındayız. Ama birbirimizi duymuyor, hissetmiyor, yaşamıyoruz. Hatta göz önünde olsak görünmüyor, gözümüzün önündekini görmüyoruz!

Tamam vazgeçtim, aynı göğün altında yaşamak sizi ilgilendirmiyor olabilir. Peki. Ya aynı çatı altında yaşadıklarınız? Aynı eşikten adım attıklarınız? Ne kadar görüyorsunuz onları? Bakmaktan bahsetmiyorum. Görmek benim kastım. Aynı evin içinde sizden habersiz, bir dert ile yanıp kavrulan varsa üzülererek söylüyorum ki siz körsünüz. Evet, biraz ağır gelebilir ve bir o kadar da acı...

Öyle bir körlük ki insanlık bunu meslek edinmiş sanki. İnsanlığın ortak mesleği. Adeta kol geziyor aramızda. En bilenimiz bile bilmiyor, en duyanımız duymuyor, en iyimiz bile kör oluyor; dilsiz kesiliyor. Eskilerin bir lafı vardır: "Düşenin dostu olmaz." diye. Maalesef ki çoğu kez bu böyle.

Hem nasıl buyuruyor: "Dert dinlemek vücudun sadakasıdır."

Öyle işte dostlar... Nerde kaldı o bir yudum kahvede karşılıklı göz yaşları? Nerde o derdimizi açtığımız dostlar? Nerede o sessiz sessiz otursak da kalbimizi duyduğumuz dostluklar? Unutuyoruz her şeyi. WhatsApp ta görüştüğümüz kadar dinliyoruz dertlerimizi. Tam iki satır tanıyoruz birbirimizi. İki satır... Kırk yıllık hatırası olacak kahve sohbetlerimiz yok artık. AVM'lere ayıracak vaktimiz kadar bile yok.

Göçüp gideceğiz bu dünyadan ve iki satırlık hatırımız kalacak. Yazık ki o da Facebook'ta, WhatsApp'ta ya da Instagram'da olacak...

Fatma Meryem AK

RENKLERİN DİLİ

Yeryüzü ve gökyüzündeki her cismin bir rengi vardır. İnsanlık tarihi boyunca her kültürde renkler farklı anlamlar ifade etmiştir. Son zamanlarda yapılan bazı araştırmalarda renklerin insan düşüncelerini ve davranışlarını etkilediği söylenmektedir. Ayrıca renkler insanların tedavilerinde manen rahatlamalarında insanlara yardımcı olur.

MAVİ

Mavi inancı arttıran huzur verici, gizemli bir renktir. Uzun zamandan beri inanç, iman, kararlılık, metanet ve okyanus rengi olarak kabul görülmüştür. Geceyi çağrıştırdığı için gecenin rengi olarak benimsenir. Sadakat barış ve güven anlamlarını da taşımaktadır. Mavinin insan davranışlarını da etkilediği bazı araştırmalara göre kabul görülmüştür. Sakinleştirici ve tansiyonu düşürücü bir renk olduğu birçok yerde kullanılır. Örneğin mavinin sakınleştirici, tansiyonu düşürücü etkisinden dolayı batıda intiharları azaltmak amacıyla köprülerin korkulukları maviye boyanır. İç mimarların çocuk odalarında ve okullarda mavi rengi kullanmalarının çocukların yaramazlıklarını azaltacağına dair söylemleri vardır.

Kişilik üzerinden baktığımızda mavi güvenilir, uyumlu, sakin insanların rengidir. Mavinin anlamı birçok yere göre değişmektedir.

Kuran-ı Kerim’de geçen sema/gök deniz gibi kelimeler maviyi temsil etmektedir. Taha Suresi 102. ayet-i kerimede “O günde sura üflenir ve biz o zaman günahkârları gözleri korkulan gömgök bir halde mahşerde toplarız.” Burada gömgök kelimesi mavi anlamını ifade etmektedir.¹ Mavinin olumlu yönleri yanında olumsuz yönleri de vardır. Mesela Araplar, maviyi Romalıların, bir başka rivayette Rumların, rengi olarak gördükleri için bu rengi sevmezler.²

Bir de maviye tasavvufi yönden bakalım: Tasavvufta her mertebenin bir rengi vardır. Mavi renk nefsi-emma makamını temsil etmektedir. Bu mertebedekilerin gördükleri nurun rengi mavi olur. Yazımızı Necmeddin-i Kübra’nın mavi ile ilgili bir sözyle tamamlayalım: "Mavi, nefsin kuvvet ve sefasına delalet etmektedir. Zira nefis zuhur ettiği zaman rengi mavidir."

İkra NUR

¹ Kuran’da Renkler, Yrd. Doç. Dr. Abdülmecit Okçu.

² Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, “Hz. Peygamberin Hadislerinde Renklerin Dili”, Sayı:41.

KAYI BOYU' NUN MEŞHUR ALP'İ: ERTUĞRUL GAZİ

*Ey oğul sabretmesini bil, vaktinden önce çiçek açmaz.
Şunu da unutma; insanı yaşat ki devlet yaşasın.*

Şeyh Edebali Hazretleri

Avrasya bozkırlarındaki Türklerin tarihinin en dikkat çekici özelliklerinden biri, boylar ya da boy grupları oluşturarak bir arada yaşamış olmalarıdır. Nitekim Oğuzlar ve Oğuzluk kavramı bunun zirvesidir denilebilir¹ Oğuzların 24 boyu içerisindeki en önemli boylardan biri olan, çağ açıp çağ kapatan nice Fatihler, Yavuzlar ve Kanuniler yetiştiren bir boy olan Kayı boyundan bahsedeceğimiz bu ayki köşemizde.

Kayı boyunun Oğuzların sağ kolu Bozokların Günhan kolundan geldikleri kabul edilmektedir. Oğuz boylarının şecere olarak listesini hazırlayan Reşideddin ve Yazıcıoğlu Kayı boyunu ilk sırada, Kaşgarlı Mahmut ise ikinci sırada göstermektedir. Bu durum bize göstermektedir ki Kayı boyu Oğuzlar içerisindeki önemli boylardan biridir. Sembol kuşu Şahin ve arması, iki ok bir yaydır. Kayı kelimesinin anlamına baktığımızda muhkem kuvvet ve kudret sahibi demektir.²

Büyük Selçuklu hükümdarı Alp Arslan'ın 1071 yılında Bizans İmparatorluğu ile yaptığı Malazgirt Meydan Savaşı'na "Fethedilen toprak fethedenin malıdır. " diyerek Anadolu'ya savaşa gelen Türkler içerisinde Kayı boyu da vardı.³ Kayılar önce Horasan taraflarına konmuş Moğol istilasının başlamasıyla Harzemliler ile Moğollar'a karşı savaşmışlar daha sonra ise Ahlat'a yerleşmişler. Tarihi kayıtlar bize göstermektedir ki Kayılar Horasan'dan elli bin kadar kişiyle yola çıkmışlardır fakat hem Moğol tehlikesi hem de diğer hastalıklar sebebiyle ne kadarının Ahlat'a ulaştığı bilinmemektedir. Ahlat'ta dokuz sene kaldıktan sonra ise Moğol tehlikesi nedeniyle başlarında babaları Gündüz Alp ve oğulları Sungur Tekin, Gündoğdu, Ertuğrul ve Dündar önderliğinde babaları Gündüz Alp vefat edene kadar Erzurum'un Pasin Ovası'nda oturmuşlardı. Buradan Sungur Tekin ve Gündoğdu tekrar ata yurduna dönerken Ertuğrul ile Dündar iç Anadolu'ya doğru hareket etmişlerdir. Ertuğrul Gazinin içerisinde oldum olası var olan devletleşme arzusu, Allah yolunda cihat hevesi, ne ağabeyi Gündoğdu'da vardı ne de Sungur Tekin'de.

Ertuğrul Gazi babasının ölümü üzerine onu lider olarak kabul eden halkı ile beraber Pasin ovasından İç Anadolu'ya doğru harekete geçti. Oba içerisinde Ertuğrul'un dört yüz kadar cengâveri bulunuyordu. Sohbet ederek yol alıyorlardı ki yolda Moğolların Anadolu Selçuklu ordusunun bir kısmını abluka altına aldıklarını gördüler. Ertuğrul Gazi böyle bir durum karşısında tabii ki hiç bir şey olmamış gibi oradan geçmesi beklenemezdi. Bir an önce aralarında istişare ettiler ve Moğol ordusunun üzerine dört yüz cengaver askeri ile birlikte harekete geçtiler. Moğol ordusunun büyük bir kısmı orada imha edildi diğer kısmı ise çareyi kaçmakta bulmuştu. Ertuğrul Gazi'nin cihat düşüncesiyle giriştiği bu kahramanlık güzel sonuçlara gebedi. Meğer Ertuğrul Gazi ve ordusunun yardım ettiği Anadolu Selçuklu Devleti'nin hükümdarı Alâeddin Keykubat bizzat ordunun başında seferdeymiş. Ertuğrul Gazi gelerek hürmetle Sultan Alaeddin'in elini öptü. Az önce Moğollar ile cenk ederken yiğitlikte sınır tanımayan Ertuğrul şimdi Sultan Alâeddin'in önünde saygıyla el pençe divan duruyordu. Sultan gördüğü saygı ve kahramanlıklar karşısında Ertuğrul'a dönerek "Domaniç ve Ermeni dağlarını yaylak, Söğüt'ü ise kışlak olarak size verdim. Cenab ı Hak muininiz olsun." dedi. Artık Ertuğrul Gazi ve yoldaşlarının yeni rotası belli olmuştu.⁴

Ertuğrul Bey anası, küçük kardeşi ve onu lider bilerek gelen diğer halk ile batıya doğru yola çıktılar. Çetin bir yolculuktan sonra Kayı obası Söğüt ve Domaniç'e ulaştı. Artık Kayı obası Anadolu Selçuklu Devleti'nin bir uçbeyi idi. Yaşamının geri kalanını Anadolu'da uç beyi olarak sürdüren Ertuğrul Gazi bu zaman diliminde pek çok başarılar imza attı. Bizans tekfurlarına karşı mücadeleler verdi.

Üç kıtaya hükmeden Osmanlı Devleti'nin maddi mimarları yanında manevi mimarları da vardı elbet. Şeyh Edebali Hazretlerinden söz etmekteyiz. Şeyh Edebali Hazretleri Karaman'da doğmuştur. İlk tahsilini Karaman'da yaptıktan sonra tefsir, hadis ve tasavvuf ilimleri için Şam'a gitti. İslam Hukuku'nda uzmanlaştı. Birçok âlim zâtın sohbet ve zikir halkalarında bulundu. Ertuğrul Gazi de sık sık Şeyh Edebali Hazretleri'nin sohbetlerine katılır feyiz alırdı.⁵ Henüz eşinin hamileliğinin bitmesine daha iki ay vardı, bir gece rüyasında aş ocağındaki büyük tencerenin suyunun kaynamaya başladığını gördü. Su kaynadıkça çoğalıyor, dört bir yana dağılıyor fakat hiç eksilmiyordu. Sonunda da bir deniz haline geldi yeryüzünü kapladı. Ertuğrul Gazi "Hayırdır inşallah!" diyerek uyandı. Rüyanın etkisindeydi ve kalktığında Selçuklu sarayında sultanın katibi olan Abdüllaziz Müstevfi ile her zamanki sohbetlerinden birini yapmaya gitti. Alim bir zat olduğuna inandığı için rüyasını anlattı. O zat da rüyayı sevinç içerisinde şöyle yorumladı: "Müjde ey Ertuğrul! Bir oğlun olacak ve onun soyundan gelenler dünyaya hükmedecekler."⁶ Daha sonra vakit geçiyor, oğlu Osman dünyaya geliyor. Doğduğu gün kurbanlar kesiliyor, eğlenceler yapılıyor. Ertuğrul Gazi obaya "Bugün ağlamak yasak, herkes eğlenecek." diyor. Oğlu Osman üzerinde ehemmiyetle titriyor ve her türlü eğitimi iyi bir şekilde alması için özen gösteriyordu. Şeyh Edebali Hazretleri'nin sohbetlerine gittiğinde yanında mutlaka Osman'ı da götürüyordu. Oğlu Osman'ın askeri eğitimini ise Turgut Alp yönetiminde diğer alplara bırakmıştı. Ertuğrul Gazi ölümünün yakın günlerinde oğlunu yanına aldı ve ona şu nasihatleri verdi:

*"Oğulcuğum! Şeyh Edebali bizim boyun (obanın-aşiretin) ışığı ve yüreğidir. Terazisi ince tartar, dirhem şaşmaz. Bu yüzden beni kır, Şeyh'i kırma; bana karşı gel, ona karşı gelme... Bana karşı gelirken üzülürüm, ama ona karşı gelirsen gözlerim sana bir daha bakmaz olur, baksa da görmez olur... Sözüm Edebali'yi korumak için değil, seni korumak içindir. Oğulcuğum! Bu dediklerimi vasiyetim say, ona göre uy."*⁷

Böylelikle Ertuğrul Gazi oğlunu Şeyh Edebali'nin dizinin dibinde bırakarak üç kıtaya hükmedecek, 72 milletin bir arada yaşayacağı ve devrinde zekat verecek kimsenin bulunmadığı koca bir devletin temellerini atmış bulunarak ebediyete intikal etti. Ömrünün geri kalanını Anadolu'da uç beyi olarak geçiren Ertuğrul Gazi, bu zaman diliminde birçok başarı kazanmış, Anadolu'yu Bizans ve diğer tehlikelere karşı korumuştur. 1281 yılında oğlu Osman Bey'in temellerini atacağı Osmanlı'nın kurulduğu Söğüt'te hayata gözlerini yummuştur. Türbesi bugün hala Söğüt'tedir. Ertuğrul Gazi, oğlu Osman Bey'e aşladığı, savaşçı ruh ve bıraktığı mirasla altı yüzyıl ayakta kalacak olan bir devletin temellerini atmış bir Türkmen beyidir.

Bugün tarih hala tam olarak bilinmemekte. Şunu unutmamalıyız: Eğer tarihimizi iyi bir şekilde öğrenmezsek başkalarının tarihini kendi tarihimiz olarak gün gelir kabul ederiz. Bu tarih bizim, ister kendimizi ait hissedelim ister hissetmeyelim, biz onların torunlarıyız. Bu fakirin naçizane görüşü, iyi ki öyleyiz. Geçenlerde bir yabancı gazetede gördüğüm "Hristiyanlar ne zaman güçlenmeye başladı?" başlıklı yazı dikkatimi çekti ve okudum. II. Viyana kuşatmasından bahsedilmekte. Tarih, Osmanlı Devleti'nin duraklama dönemine girdiği zaman dilimine denk gelmektedir. Yani artık Osmanlı Devleti eski güç ve ihtişamında değildir. Bugün birçok kişiye sorsak bilmez fakat Hristiyanların o günkü zaferlerine karşın özel tatlıları bile mevcut ve bir gelenek halinde her sene II. Viyana Kuşatması günü -üstünden dört yüz elli yıl geçmesine rağmen- unutulmadan yenmeye ve dağıtılmaya devam etmekte.

Evet, ne diyorduk? Bu tarih bizim.

Hazırlayan: Dıhye IŞIK

1 Ahmet Taşağıl, VI. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu s.1
2 Ahmet Şimşirgil, KAYI I Ertuğrul'un Ocağı s. 17.
3 Yavuz Bahadroğlu, Yeni Akit Gazetesi, Kayı Boyu'nun Işığı Şeyh Edebali, 06.12.2015
4 Ahmet Şimşirgil, KAYI I Ertuğrul'un Ocağı s. 17-18
5 <http://www.bilecikdefterdarligi.gov.tr/index.php/seyh-edebali/>
6 Ahmet Şimşirgil, KAYI I Ertuğrul'un Ocağı s. 20
7 Yavuz Bahadroğlu, Yeni Akit Gazetesi, Kayı Boyu'nun Işığı Şeyh Edebali, 06.12.2015

GÖKYÜZÜNÜN DERİNLİKLERİ

KUTUPLARDA ŞENLİK VARI!

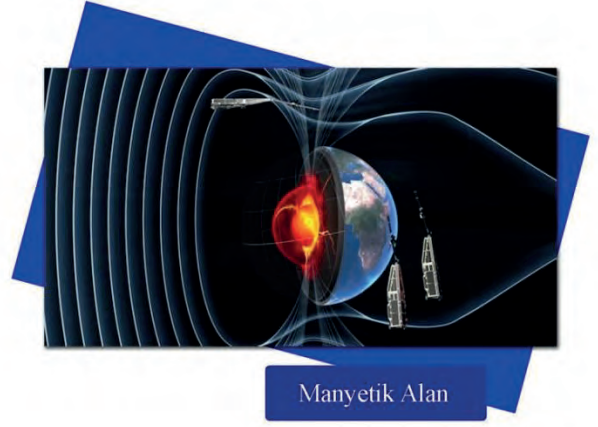
Eğer kutuplarda yaşıyor olsaydık gökyüzünü mevcut renkleriyle ve muhteşem danslarıyla süsleyen bu şenliği geceleri biz de gözlemleyebilirdik. Bu gösteriyi en iyi izleyebileceğimiz yer ise Norveç'in Tromsø kenti. Bizim yaşadığımız coğrafyaya özgü bir olay olmadığı için bu şenliği pek göremesek de onları görebilmek için kutuplara gitmeye elbette gerek yok. Bu doğa şenliğinin birçok çekilmiş görüntü ve videoları bulunuyor. İzlemek için sadece bilgisayarınızın başına geçmek yeterli olacaktır. Ancak bu harika doğa olayını ve onda Rabbimizin harika sanatını an itibariyle görüp yaşamak bir gün herkese nasip olur inşallah.

Auroralar binlerce yıl boyunca insanları ve kültürlerini etkilemiş, kimi zaman efsanelerine konu olmuş, kimi zaman da ondan korkmuşlar ve hakkında pek çok öykü yazmışlar. Auroraların sık görüldüğü bölgelerde yaşayan insanların kimileri bunları dans eden ruhlar, kimileriye bulutlardan yağın kan damlaları gibi yorumlamışlar. Auroralar kimi zaman doğaüstü bir güç kimi zaman da savaş ve yıkımın habercisi olarak görülmüş. Bazı bilim adamları da ilk zamanlar bunu bir ışık yansıması olarak görmüşler. Aslında Auroralar ne gizemli bir doğaüstü olay ne de bir ışık yansıması. Tümüyle Dünya'nın manyetik özellikleri ve Güneş'ten gelen ışınların bize oynadıkları bir oyun. Bu ilginç doğa olayı iki isimle anılıyor. Bunlardan birisi "Aurora Borealis" diğeri de "Aurora Australialis". Aurora, Romalıların şafak tanrısı, boreal ise Latince'de "kuzey" anlamına geliyor. Yani, Aurora Borealis aslında "Kuzey Işıkları" demek. Aurora Australialis de Güney Kutbu'nda görülen auroralar yani diğeri adıyla "Güney Işıkları" anlamına geliyor.¹

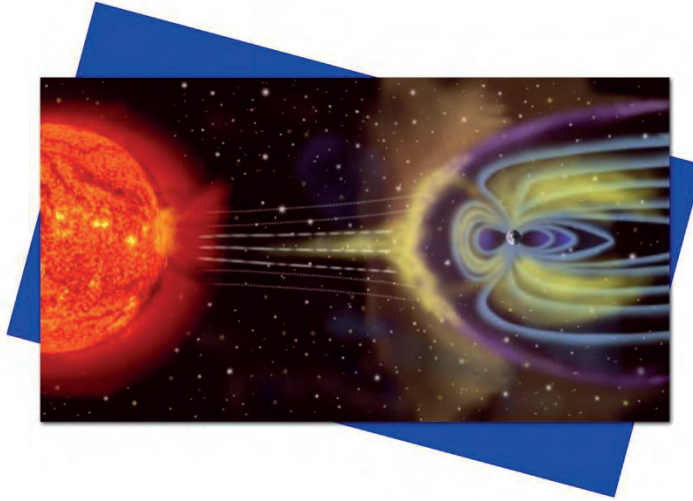
(1): Bilim Ve Teknik Dergisi Ek Sayısı "Yıldız Takımı" Dergisi, "Auroralar", Haziran 2008, Sayfa 6

Kutup ışıklarının oluşum mekanizmasına bakmadan önce dünyanın manyetik bir alana sahip olduğunu bilmek ve bu manyetik alanı anlamak gerekiyor. Dünyanın ortasında sıcaklığı yaklaşık 5700°C dereceyi bulan ve yüksek basınçlı bir çekirdek bulunmaktadır. Bu çekirdek dünyanın manyetik alanını oluşturan kaynaktır. Daha önce mıknatıslarla oynamışsınızdır ve mıknatısların nasıl bir etki yaptığını bilirsiniz. (+) ve (-) olarak iki kutbu vardır. Aynı kutuplar birbirini iterken zıt kutuplar da birbirini çeker. Aynı burada olduğu gibi Dünya'nın çekirdeğini dev bir mıknatısa benzetebilirsiniz.

İşte bu çekirdek dünyanın etrafında bir manyetik alan oluşturur ve buna "Manyetosfer" tabakası denir. Manyetosfer, Güneş rüzgarlarının doğrudan etkilerinden bizi korur. Bunun yanı sıra Dünya'nın manyetik alanı aslında insan üzerinde de önemli etkiler yaratır. Geceleyin dünya manyetik alanı hücrel oksijeni artırır, uykuyu destekler, biyolojik iyileşmeyi desteklerken iltihaplanmayı azaltır, acıyı dindirir. Ama güneş doğduğunda beraberinde getirdiği pozitif manyetik alanı hücrel oksijeni azaltır, uyanıklığı destekler, biyolojik iyileşmeye engel olur ve acıyı artırır.² Buradan hareketle dünyanın manyetik alanının sadece fiziksel özellikteki etkileri olmayıp ruhsal ve bedenen fayda sağlayan etkilerinin de olduğunu belirtelim.

Auroraların oluşumunda rol oynayan bir diğer faktör de Güneş'tir. Güneşin de dünya gibi bir manyetik alanı vardır. Güneş'te sürekli üretilen ve uzaya fırlatılan elektrik yüklü küçük tanecikler vardır. Bu tanecikler güneşin manyetik alanının da etkisiyle "Güneş rüzgarı" adı verilen bir olayı oluştururlar ve üçüncü olarak da auroraların bir diğer oluşum etkeni atmosferin en dışında bulunan tabaka olan iyonosfer. Buraya kadar özetlersek İyonosfer, Güneş rüzgarları ve Dünya'nın manyetik alanı kutup ışıklarının oluşum etmenleridir. Şimdi bu etmenlerle bir kutup ışığı nasıl oluşur ona bakalım.

Auroralar yerin manyetik alanı Güneş rüzgarlarıyla gelen elektron gibi yüklü parçacıkların etkileşmesi sonucu oluşur.³ Biraz daha açacak olursak, Güneş rüzgarlarıyla gelen bir parçacık iyonosferdeki atomlardan biriyle çarpışır atom enerji kazanır ve uyarılmış hale gelir. Aldığı bu enerjiyi soğururken bir ışımaya yapar. *Bu olayı bir florasan ampulü içindeki bir olaya benzetebiliriz. Şöyle ki bir ampüle doldurulmuş bulunan neon gazı içinden şiddetli bir akım geçirildiği zaman, yani gaz molekülleri elektron bombardımanına tabi tutulduğu zaman kırmızı bir neon ışığı belirmektedir. İşte güneşten gelen tanecikler de atmosferin üst katmanlarındaki hava zerrelerine çarparak onların ışıldamasını sağlamaktadırlar. Atmosfer içinde ışıldayan daha ziyade oksijen ve azot tanecikleridir.*⁽⁴⁾

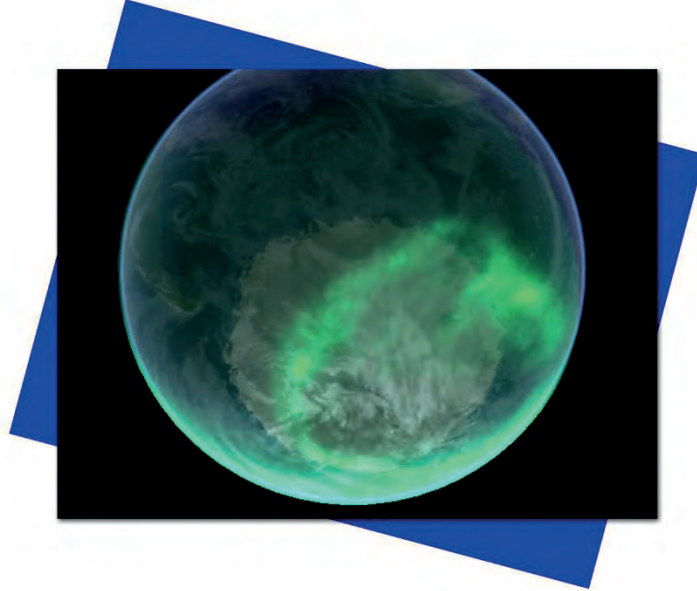
(2) "III. Atmosfer Bilimleri Sempozyumu Bildiri Kitabı" 19-21 Mart , 2003, İstanbul , Sayfa 64

(3) Ankara Üniversitesi Rasathanesi, "Kutup Aşımını Aurora"

(4) Ankara Üniversitesi, Dr. Oğuz Erol, "Kutup Fecri Olayı Üzerinde Son Araştırmalar Ve Bunların Sonuçları Hakkında", Sayfa 136

Bu ışımlarla atomun cinsine bağlı olarak mavi, yeşil, sarı gibi değişik renkler oluşur. Örneğin güneşten gelen bir parçacık oksijenle çarpışmışsa sarı, yeşil renk oluşabiliyorken, azotla çarpışmışsa mavi renk oluşabiliyor. Peki bu ışıklar nasıl hareketli oluyor? Bu da güneşten gelen taneciğin kendi manyetik alanı ile dünyanın manyetik alanının etkileşmesinden oluyor ve böylece Dünya'nın manyetik alanı üzerinde bu ışıklar dans etmeye başlıyor.

Bu ışıklar en yoğun şekilde Eylül ve Nisan ayları arasında gözükürler. Auroralar, doğudan batıya doğru dalgalanırlar ve yeryüzünden bakıldığı zaman taç, yay ve çizgi gibi şekillerde görünürler. Yalnızca uzaydan bakıldığı takdirde çember şeklindeki tüm bir aurorayı görmek mümkün olur.

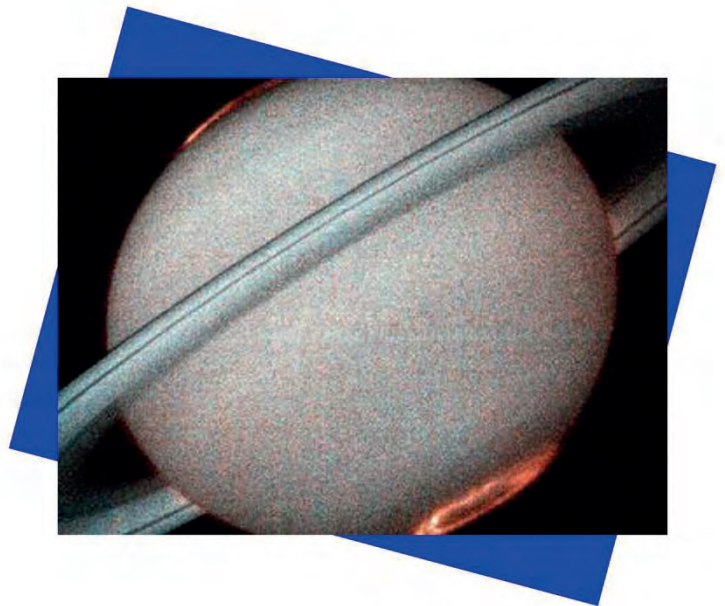

İşin hayret verici bir diğer noktası da bu ışık dalgalarının sadece bizim dünyamızda görülüyor olması. *Hubble Uzay Teleskopu ile aurora iki gezegende de açık olarak gözlemlendi. Uranüs ve Neptün'de de gözlenen auroralar var. Devasa gaz kütlelerindeki auroralar, yeryüzündeki gibi, güneş rüzgârı tarafından güçlendirilmiş gibi gözüküyor. Jüpiter ve Satürn'ün her ikisi de Dünya'dakinden çok daha kuvvetli manyetik alanlara sahiptirler.*⁽⁵⁾

Nasa'nın Hubble uzay teleskobuyla çekilmiş olan aşağıdaki resimlerinde Jüpiter ve Satürn'e ait auroraları görebilirsiniz.

Çalışma mekanizmaları yine aynı. Yani Satürn ve Jüpiter'in de kendilerine ait birer manyetik alanları var ve bu manyetik alanlar etkisiyle yine aynı kutup ışıkları oluşmuş durumda.

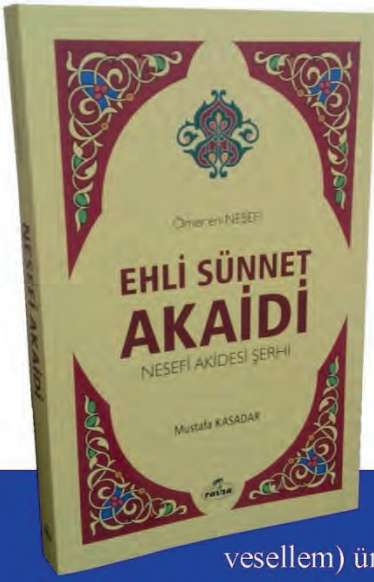
Metne Dahil olmayan bir not:
Sayfanın herhangi bir alanına konulması için ekte birkaç karikatür bulunuyor. (Kaynak: Yazar: Hayanon , Çeviren: Ae 453, Danışmanı Y. Tulunay, "Güneş Rüzgarı Nedir?")

Gülbahar Ay

(5) Wikipedia: https://tr.wikipedia.org/wiki/Kutup_%C4%B1%C5%9F%C4%B1klar%C4%B1

Satürn, Jüpiter ve Dünya'nın manyetik alanını gösteren resimler http://www.nasa.gov/mission_pages/hubble/multimedia/index.html adresinden alınmıştır.

NE OKUYALIM? NESEFİ'DEN EHLİ SÜNNET AKAIĐI

İmam Müslim, Cabir b. Abdullah'tan şu hadisi şerifi naklediyor: “Bir gün Rasullullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in yanında idik. Önce yere düz bir çizgi çizdi. Sonra bu çizginin sağına ve soluna ikişer paralel çizgi çizdi ve elini ilk ortadaki çizgiye koyarak “İşte bu Allah'ın yoludur.” buyurdular ve arkasından şu ayeti okudular. “İşte bu, benim dosdoğru yolumdur (sırat-ı müstakimdir). Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi parça parça edip onun yolundan ayırır. İşte size Allah bunları sakınsınız diye emretti.” (En'âm, 153) 1

İslam dininin ilk muallimi olan Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) ümmetini her daim düşünmüş, Allah'ın yolunda dosdoğru olabilmeleri için İslam'ı insanların anlayabilecekleri şekilde onlara aktarmıştır. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem), üstün zeka ve kabiliyeti sayesinde karşısındaki kişileri çözümlüyor ve onların seviyesine inerek çeşitli anlatma metotları uyguluyordu. Kendisi, başlı başına bir örnekti. Sahabe, Peygamber Efendimizin davranışlarını örnek alır, onun gibi giyinmeye çalışır, onun gibi yemek yemeye uğraşırlar ve günlük hareketlerini onun gibi uygulamaya çalışırlardı. Bu yüzden insanlara kazandırmaya çalıştığı alışkanlıkları, düşünceleri ve davranışları sırasıyla sunar, aşamalı olarak ilerlerdi. Kimi sahabeye nasihat ederek onların kötü alışkanlıklarını bıraktırır kimi sahabeye ise Kur'an-ı Kerim'deki gibi kıssa ile anlatım şeklini kullanarak anlatmak istediği şeyleri onlara aktarırdı.

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)' in yaşadığı dönem boyunca Müslümanlar bütün problemlerini kendisine iletiyorlardı. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) de gelen meseleleri çözümlüyor, karara bağlıyordu. Merak edilen her sorunun cevabı Peygamber Efendimizde mevcuttu. Bundan dolayı da diğer bütün İslami ilimler gibi Akaid ilmi de o dönemde kitaplaşmamıştı. Buna ihtiyaç da duyulmamıştı.

Vahyin kesilip Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)' in ahirete irtihalinden sonra ashap, Asr-ı Saadet'teki saf ve berrak İslam anlayışlarını korudular. Ancak İslam coğrafyasının genişlemesiyle beraber İslam'a yeni giren değişik toplumlardan yeni itikadi ve fihki problemler türemeye başladı. Özellikle halife seçimi, büyük günah işleyenlerin durumu, Allah'ın sıfatları, irade hürriyeti ve kader meselesi çeşitli fırkalarca tartışılmaya başlandı. İtikadi problemlerin çoğalması Akaid'in bir ilim dalı olarak çıkmasını zorunlu kıldı. 2

Terim olarak Akaid, inanılması zaruri olan ilke, iman esasları anlamına gelir. Buna göre Akaid, “İslam dininin temel esasları, kaideleri, inanılması zaruri hükümleri” demektir. Bu temel kaidelerden bahseden ilme de Akaid ilmi denmiştir. 3

Karahanlılar döneminin önde gelen alimlerinden olan Ebu Hafs Necmüddin Ömer b. Muhammed b. Ahmet en-Nesefi es- Semerkandi, Maverâünnehir'de Nesef kasabasında 461/1069 senesinde doğmuştur. Bunun içi Nesefi diye meşhur olmuştur. 4

Necmeddin Ömer en-Nesefi, Hanefi fukahasıdır ve kelamcılardanır. Yazdığı Ehli Sünnet Akaidi, yazıldığı tarihten itibaren büyük rağbet görmüş ve medreselerde okutulmaya başlanmıştır. 5

Günümüzde medrese usulü eğitim veren kurumlarda ezberletilen Nesefi Akaidi, halen en çok okutulan ve ezberletilen akaid metni olma özelliğini korumaktadır. 6

Kitaptaki bazı konu başlıkları şunlardır:

Varlıklar Gerçekten Vardır / Zaman Yaratılmıştır / İman ve İslam / Hilafet ve Halifelik
İnsan Melekten Üstündür

1 Nesefi, Ehli Sünnet Akaidi, s.16.

2 A.g.e. , s.30.

3 A.g.e. , s.29,30.

4 A.g.e. , s.9.

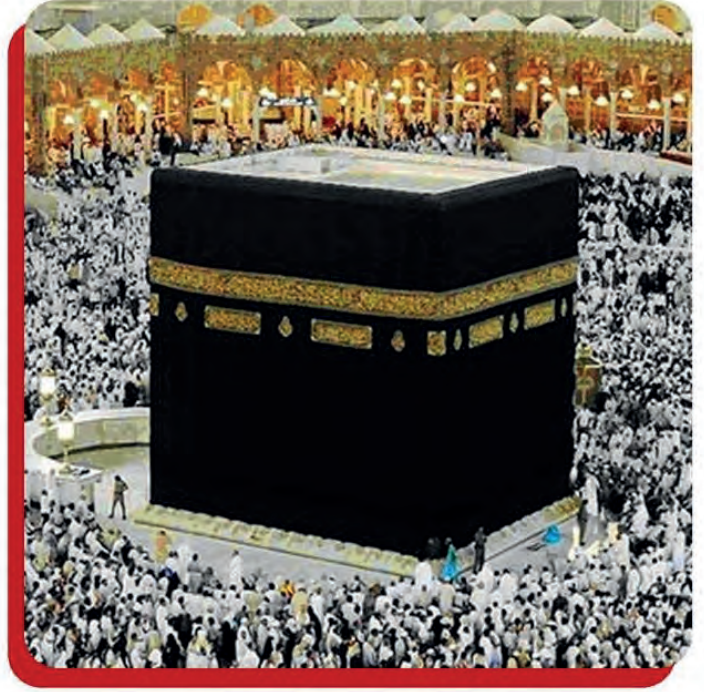
5 A.g.e. ,s.12.

6 A.g.e. ,s.13.

Talha Ali CÖMERT

İSLAM MİMARİSİ

KÂBE

Kâbe'yi ilk olarak Hz. Âdem inşa etmiştir. Nuh tufanı sırasında kumlara gömülmüş ve sonrasında Allah'ın emriyle ve Hz. İbrahim tarafından yeniden inşa edilmiştir.¹ Kur'an-ı Kerim'de bu olay şu şekilde anlatılmaktadır:

“Hani biz İbrahim’e Beytullah’ın yerini belirttiğimiz zaman şöyle emretmiştik. Bana hiçbir şeyi ortak koşma, benim mabedimi tavaf edenler, kıyam edenler, rükua ve secdeye varanlar için evimi (Kabe’yi) temiz tut.” (Hac Suresi,26)

“...Ne vakit ki İbrahim Beyt’in temellerini yükseltmeye başladı, İsmail ile birlikte şöyle dua ettiler. ‘Ey Rabbimiz bizden kabul buyur, hiç şüphesiz işiten sensin, bilen sensin .’ ”²

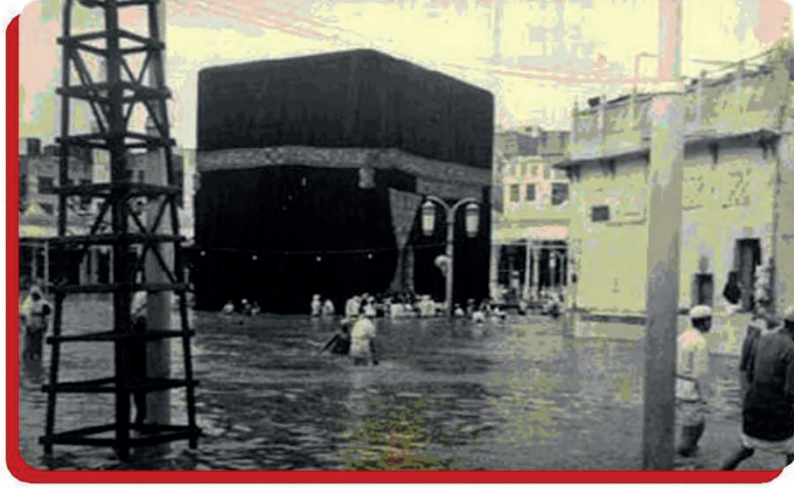
Hz. İbrahim döneminde yapılan inşaatın en bariz özelliği sadece dört duvardan ibaret olmasıdır. Yani o günlerde Kabe'nin üstünü örten çatı ya da dam yoktur. Kureyş döneminde yağmur dolayısıyla üstü kapatılmıştır. İlk dönemlerde kapısı açıktı. Daha sonraki dönemlerde insanlar kalabalıklaştıkça kapı kapatıldı.³

Rivayetlere göre Kabe, tarihi boyunca dokuz kere yenilenmiştir. Bu yenilenmelerden bir tanesi Ebrehe'nin Kabe'yi yıkmaya girişiminden kısa bir süre sonra olmuştur. Yağan yağmurlardan yıpranan Kabe duvarlarının yenilenmesi gerekmektedir fakat kimse cesaret edememektedir. Çünkü taşların sökülmesi gerekmektedir. Halid bin Velid (radıyallahu anh) 'ın babası Mügire “Amacımız tamir etmek.” der ve taşları sökmeye başlar. Hiçbir şey olmadığını görenler gelirler ve Kabe'nin temeline ulaşırlar. Hz. Adem dönemi temel taşlarına ulaşırlar. Yenilenmesi maksadıyla kaldırılmaya çalışıldığında tarihinde ilk kez Mekke sallanır. Anlaşılır ki izin buraya kadar. Son tamirat Osmanlı'ya nasip olur. Dördüncü Murad döneminde 1610 yılında şiddetli yağmurdan sonraki selde, Kabe'nin üç duvarı da yıkılmıştır. Tamir sırasında, Kabe'nin etrafında geceli gündüzlü Kur'an-ı Kerim okunmuştur. 1941 ve 1974' te sel baskınlarından dolayı yüzerek tavaf edilmiştir.

¹ Burckhardt, Titus, İslam Sanatı Dil ve Anlam (T. Koç,Çev.) İstanbul:Klasik, 2013.

² Bakara Suresi, 127

³ Uğurluel,Talha. Habertürk Özel, Mekanlar ve Olaylarıyla Hz. Muhammed'in Hayatı

Kabe'nin yüksekliđi 15 metre ve alanı 128 metredir.

MESCİD-İ HARAM

Kabe'nin etrafında ilk yapılanma Hz. Ömer (radıyallahu anh) döneminde olmuştur. Kabe'nin etrafına bir tavaf duvarı çekilmiştir. Hz. Osman (radıyallahu anh) döneminde sınırlar genişledi ve daha fazla insan hac ibadeti için gelmeye başladı. Tavaf alanı genişletildi ve ilk kez bir revaklı gölgelik yapıldı. Emeviler döneminde Abdullah bin Zübeyr buraları tamir etmiştir. Abbasiler döneminde Halife Mehdi, metafi son kez genişletmiştir. Şu an bu tavaf alanını kullanmaktayız. Bu genişletme sırasında Kabe'nin etrafına üç sıra halinde uzanan revaklı bir gölgelik yapılmıştır. İkinci Selim döneminde, Mimar Sinan tarafından Abbasilerin artık eskiyen revaklarının üzerindeki ahşap çatı kaldırılıp yerine soğan kubbeler yapılır. Osmanlı dönemi yapılanmanın en önemli özelliği, Harem-i Şerif etrafına yapılan revakların Kabe'yi geçmemesine dikkat edilmesidir. Harem-i Şerif'in dışından bakıldığında Kabe görünüyordu. 19262'de Suudilerin yönetimi ele geçirmesiyle etrafı ilk kez mermer ile kaplanır. İkinci ve üçüncü revak katları çıkılır. Son olarak da Safa ve Merve tepeleri ile arası, bir bina içine alınarak sa'y ibadetinin kapalı bir alanda gerçekleşmesi sağlanır.

Kabe'nin Bölümleri

Hacerü'l-Esved: Cennet'ten gelen taş. Bugün gümüş bir çerçeve içinde tutulur.

Kâbe Kapısı: Kâbe'nin doğu duvarında zeminden 2,13 metre yükseklikte bulunmaktadır.

Altın Oluk veya Mizab: Kuzey duvarı üzerinde bulunan altından yapılmış oluk.

1627'de Osmanlı tarafından yapılmıştır.

Şâdervân: Kâbe'nin duvarlarının diplerini yağmur ve sel sularından korumak amacıyla yapılan mermerden koruma.

Hicr-i İsmail (Hatim Bölgesi): Kabe'nin yanında altınoluğun altında kalan ve bir avlu duvarıyla çevrili kısım.

Multezem: Kâbe'nin doğu duvarında Kâbe kapısı ile Hacerü'l-Esved arasındaki duvar.

Makam-ı İbrahim: İbrahim ve oğlu İsmail tarafından Kâbe inşa edilmekte iken İbrahim'in ayak izini bıraktığı bir mevki.

Şarki Köşe: Doğu köşesi.

Yemânî veya Ruknülyemânî Köşe: Güney köşesi.

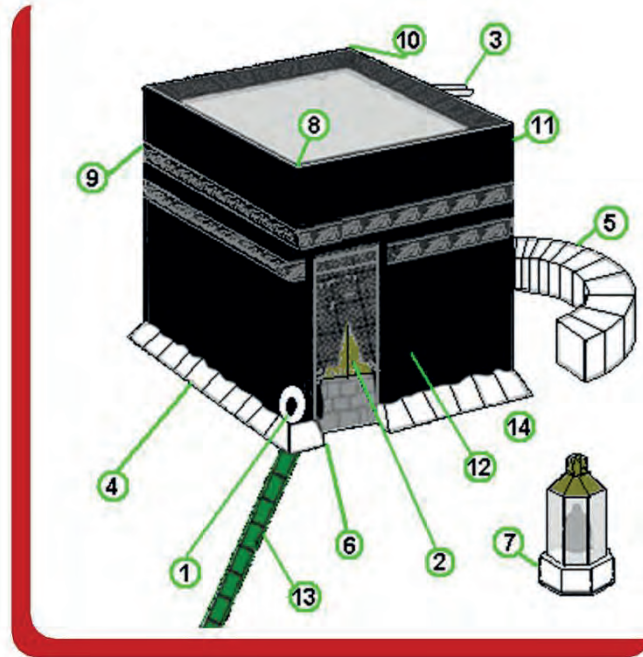
Şâmî köşe: Batı köşesi.

Irakî köşe: Kuzey köşesi.

Kâbe Örtüsü : Bir dönem yeşil, beyaz ve kırmızı kullanılmıştır. Şu an siyahtır. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) zamanında Yemen usulü beyaz örtüydü. Emeviler döneminde iki kere, Abbasiler döneminde yılda üç kez değişirdi. 900'lü yıllarda siyah örtü kullanılmaya başlandı. 1516-1517 yılları arasında Memlükler de Yavuz Sultan Selim dönemiyle birlikte ise bize gelmiştir.

Tavafın başlangıç çizgisi olarak kullanılan mermer bant.

Cebrael Makamı: Kâbe'nin doğu duvarının önünde kapının bulunmadığı kısımda Irakî köşesinin hemen yanında bulunan mevki.⁴

⁴ Uğurluel, Talha. Mekanlar Ve Olaylarıyla Hz. Muhammed'in Hayatı Mekke ve Medine, İstanbul:Timaş

İSLAM'DA EVLİLİK

Esselamü aleyküm ve rahmetullah.

Kutlu doğum haftası sebebiyle bu sayımızdaki yazımda Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Efendimizin El- Âbid ismine temas etmeye çalışacağım.

El-Âbid, Allah (celle celaluhu)'a çok ibadet eden kul anlamına gelmektedir. Bilindiği gibi Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Efendimiz, vakit namazları dışında, nafile namazları da kılan,

gündüzleri oruçlu geçiren, çokça Allah'ı zikreden bir kul idi. Ancak Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)'in bu hali, eş ve çocuklarını ihmal ederek kendisini tamamı ile ibadete verdiği anlamına da gelmemektedir. Zira şu hadisi şerif bunun en kuvvetli delillerinden biridir:

“Ben bazen oruç tutarım, bazen tutmam. Hem namaz kılarım hem de uyurum. Ayrıca kadınlarla da evlenirim. Her kim benim sünnetime göre hareket etmezse o, benden değildir. Her kim de benim sünnetime göre hareket ederse o, bendendir.” (Taberi)

Yukarıda zikredilen hadisi şeriften de anlaşılacağı üzere, İslam'da bir kimsenin nikahlanmayıp inzivaya çekilmesi ve sadece ibadet ile meşgul olması yoktur.

“Ey mü'minler, Allah (celle celaluhu)'nun size helal kıldığı iyi ve temiz şeyleri haram kılmayın, aşırı gitmeyin. Allah (celle celaluhu) aşırı gidenleri sevmez. (Maide 87) Ayeti kerimesi bu duruşu açıkça yasaklamaktadır. Zira Peygamber Efendimizin “Evlenen dininin yarısını tamamlamış olur, kalan yarısı için de Allah (celle celaluhu)'dan yardım dilesin.” (Taberani) hadisi şerifi de bu ayeti kerimeyi destekliyor.

Peygamber Efendimizin ibadetleri noktasında, en fazla bilgiyi şüphesiz eşlerinin rivayet ettiği hadislerden öğrenebiliriz. Örneğin, Abdullah İbni Ömer, Hz. Aişe validemize *“Rasulullah' tan gördüğün en hayret verici şeyi bana haber verir misin?”* diye sorunca, Hz. Aişe (radiyallahu anh) validemiz uzun müddet ağlamış ve sonra şöyle demiştir: *“Onun her işi hayret verici idi, bir gece yanıma geldi, hatta cildini cildime dokundurdu ve sonra şöyle dedi: “Ey Aişe, bu gece Rabbime ibadet etmem için bana izin verir misin? Ben de bunun üzerine Ey Allah'ın Rasulü, ben senin yakınlığını severim, isteklerini de severim, Rabbime ibadet etmeni de severim, izinlisin, dedim...”* (Beyhaki)

Rasulullah Efendimiz, Rabbime ibadet etmeyi sevdiği kadar zevcelerine ve ailesine olan saygı ve sevgisini göstermekte de itinalı davranırdı. Her ne ibadet edecek ise etsin hanımlarından tamamen uzaklaşmazdı. İtikafıta iken dahi onlarla ilgilendiğini yine Hz. Aişe validemizden öğreniyoruz.

“Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) mescitte itikafa girdiği zaman, başını bana yaklaştırdığında, ben de onun saçlarını tarardım, o itikafıta iken ancak hacet için içeri girerdi.” (Buhari) Aynı şekilde namaz kılarırken de, inzivaya çekilmezdi. Hz. Aişe validemiz, gece ibadetlerini yaparken bile kendilerinden uzaklaşmadığını şu sözleriyle bizlere aktarmıştır. *“Yemin ederim ki ben enlemesine önünde uzanmış olduğum halde, Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Efendimizin namaz kılmış olduğunu gördüm, secde etmek istediği zaman da ayağıma dürterdi, ben de ayaklarımı toplardım, sonra o secdeye varırdı.”* (Buhari, Müslim) Hz. Aişe validemizden rivayet olunan bir başka hadisi şerif de şöyledir: *“Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem) başı benim kucağımda olduğu halde Kur-an okurdu.”* (Buhari)

Peygamber (sallallahu aleyhi vesellem) Efendimizin oruçlu iken de hanımlarından tamamen uzaklaşmadığını yine Hz. Aişe validemizden öğreniyoruz: *“Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem) oruçlu iken hanımlarını öperdi.”* Hz. Aişe validemiz bunu söylerken de gülerdi. (Ebu Davud)

Son olarak yazımı bir ayeti kerime ile noktalamak istiyorum. Cenabı Hak, Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem) Efendimizin yolundan ve izinden gidebilmeyi nasip eylesin.

“Uydurdıkları ruhbanlığa gelince, onu biz yazmadık...” (Hadid,27)

Sıddıka AMİNE

İSLAM'DA TİCARET HUKUKU

EL-EMİN HZ. MUHAMMED (Sallallahu aleyhi ve sellem)

“O (Kur’an) şüphesiz değerli, güçlü ve arşın sahibi (Allah’ın) katında itibarlı bir elçinin getirdiği sözdür. Orada kendisine itaat olunmuş bir emindir (güvenilir bir elçidir).”
(Tekvir Suresi /19-21) 1

Emin, kelime olarak sözlüklerde inanılır, güvenilir, sakıncasız, emniyetli, tehlikesiz, kuşkusu olmayan olarak tanımlanır. Müslümanı tanımlayan en bariz özelliklerden biri de, insanların elinden ve dilinden emin olduğu kimse olmasıdır. 2

Hiz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) henüz peygamber olmadan, “Muhammedü'l-emin” sıfatıyla anılırdı. Üstelik bu sıfatı, insanların babalarından, dedelerinden devraldıkları hareket ve davranış kalıplarını uygulamakta ve onların değerlerini paylaşmakta son derece kararlı bir toplumda, onların hareket ve davranışlarını kabul etmemesine, değerlerini paylaşmamasına, aksine cemiyete yeni değerler teklif etmesine rağmen kazanmıştı. Çünkü onlar da içten içe biliyorlardı ki Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) zulme uğradıkları zaman, zalim kim olursa olsun, her türlü şarta rağmen kendi haklarını, canı pahasına da olsa korurdu, böyle inanmışlardı, böyle inandırmıştı. 3

Resulullah Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) her bakımdan güvenilir birisiydi. Verdiği sözü mutlaka yerine getirir, dürüstlükten ayrılmaz, şaka bile olsa hiç yalan söylemezdi. Kendisi gibi herkesin dürüst olmasını ister ve şöyle buyururdu:

“ Doğruluktan ayrılmayınız, çünkü doğruluk, iyilik ve hayra götürür. İyilik ve hayır da kişiyi cennete ulaştırır. Kişi doğru söyleyip doğruluğu aradıkça, Allah katında siddikler zümresine yazılır. Yalan sözden ve yalancılıktan sakınınız. Çünkü yalan, insanı kötülüğe sevkeder. Kötülük de kişiyi cehenneme götürür. İnsan yalan söylemeye ve yalanı aramaya devam ede ede, Allah katında nihayet yalancı yazılır.” 4

Peygamber Efendimiz ile Hiz. Hatice (radiyallahu anha) annemizin tanışmalarına en büyük vesile de Hiz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)' in bu özelliği olmuştu. Hiz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) gençlik yıllarında ticarete başlamıştı. Hiz. Hatice (radiyallahu anha) annemizin Allah Resülü'ne kendisinin ticaret sorumluluğunu üstlenmesi için teklif götürmesinin en büyük sebebi, onun dillere destan olan dürüstlüğünü, emanete sadakatini ve güzel ahlakını duymuş olmasıydı.

Hiz. Hatice (radiyallahu anha), Peygamber Efendimizi Kureyş ticaret kervanına gönderirken kölesi

Meysere' yi de onun yanına vermişti. Meysere bu yolculuk sırasında Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) Efendimizin kerametlerini görmüş, hayretler içerisinde kalmıştı. Bu yolculukta Nostur adlı rahip, Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)' in gelecekte peygamber olacağını müjdelemişti. Başka bir olayda da bir adam Peygamber Efendimiz' e "Lat ve Uzza' ya yemin edersen sana inanır, malını alırım" deyince o, " Ben hayatımda Lat ve Uzza' ya yemin etmiş değilim." demiş, yemin etmemiştir. Meysere Mekke' ye döndüklerinde bu kerametleri Hz. Hatice' ye anlatmıştır. 5

(Lat ve Uzza: Cahiliye döneminde Arapların taptıkları putlardan ikisidir. Bugünkü anlamları otorite ve güçtür.)

Her konuda olduğu gibi ticaretle de örnek almamız gereken insan Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)' dir. Onun ticaretteki hassasiyeti herkesin dikkatini çekmiştir. Ticaretle güven ve söz çok önemlidir. Üstadımız Bayındırlı Hacı Mustafa Özbağ' ın 07.01.2016 Perşembe günü sohbetinde değindiği gibi ticaretle bir müşteriye bir fiyat, diğer müşteriye başka bir fiyat vermek haram olmamasına rağmen, bu durum piyasada bu tüccara karşı güven azalmasına sebep olabilir. Buradan, ticaretle güven konusunun ne denli önemli olduğu anlaşılabilir. Eğer bir tacir sözünde durmuyorsa, çekleri ödemiyorsa, çalışan işçinin parasını ödemiyorsa, Müslümanlığını sorgulaması gerekir. 6

Ticaretle uğraşan kimselerin, müşterilerine doğru bilgi vermesi, pazarladıkları ürünün ayıbını gizlememeleri gerekir. Peygamberimiz (sallallahu aleyhi vesellem) bir seferinde tüccarları şöyle uyarır: "Ey tüccarlar! Şurası muhakkak ki, kıyamet günü tüccarlar, fâcirler (haddi aşan, Allah' a âsi olan kişiler) olarak diriltilecekler, ancak Allah' tan korkanlarla dürüst olanlar ve (malın evsafını belirtirken) doğru söyleyenler hâriç." 7

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem)' in ticaretinde dikkat çeken bir başka özellik, 'erkenci' olmasıydı. Dinimiz bize sabah erken kalkmayı, ibadetin hemen ardından günlük işlere koyulmayı tavsiye eder.

Borcunu geciktirmeyip vaktinde ödemek, verilen sözlere uymak ve vaatleri vaktinde yerine getirmek müminde olması gereken ticarî vasıflarındandır. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), satın alınan emeğin parasının hemen ödenmesini tavsiye etmiştir: "İşçinin hakkını teri kurumadan veriniz."

Günümüz insanının ticaretle yaptığı yanlışlardan bir diğeri, sıkça yemin etmek. Habibullah (sallallahu aleyhi ve sellem), bizi bu konuda "Alışverişte fazla yeminden kaçın, zira o, malı merğub (çekici) kılsa da bereketini giderir." hadis-i şerifiyle uarmıştır. Hele ki bu yemin yalan yere edilmişse Efendimizin üslubu daha da sertleşmiştir: "Yalan yeminle malını cazip kılan kimse, Müslüman bir kimsenin malını gasp etmiş olduğu için kendisine gazap edilmiş olarak Allah' a kavuşur."

Rızıkımıza haram bulaştırmamak için faizden uzak durmamız gerekir. Kur'an' da faizin her türlü haram kılınmıştır. Hatta Allah ve Peygamber' e savaş ilan etmekle, faize bulaşmak aynı görülmüştür. Resûl-i Ekrem (sallallahu aleyhi ve sellem), faizi yiyene ve yedirene lanet etmiştir.

İslamiyet' te pazarlık, caiz kılınan bir ticaret usulüdür. Aynı zamanda toplumumuzun vazgeçilmezlerinden biridir. Efendimizin ticaret esnasında pazarlık yaptığına şahit olan Süveyd İbnu Kays aktarıyor: "Ben ve Mahrefetu' l Abdi, Hacer' den bez alıp, Mekke' ye getirdik. Resûlullah, yanımıza gelip bizimle bir şalvar pazarlık etti ve satın aldı. Fiyatını bize tartıp ödetti. Tartan kimseye de: "Tart (ve ibreyi lehine) kaydır!" buyurdu."

Ticaret mevzuundaki ölçümüzü şüphesiz, "Emin, dürüst, Müslüman tacir, kıyamet günü şehitlerle beraberdir." hadisi belirlemektedir. 8

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi vesellem) şöyle buyurmuştur:

"Eminliği, güvenirliliği (emaneti) olmayanın imanı yoktur; ahdine vefası, verdiği sözüne sadakati olmayanın dini yoktur." 9

Emanet, hıyanetin zıddı olup güven, sadakat, emniyet manalarına gelir. İslam dini, adalet ve emniyete çok fazla ehemmiyet atfeder. Hadislerde emanetin kaybolması, kıyamet alameti olarak ifade edilmiştir. Emanetin kaybolması, insanlar arasında dürüstlüğün, adaletin, hakkına razı olma duygusunun kalmaması, kimsenin kimseye güvenemez hale gelmesi, demektir. 10

“Doğrusu biz, emaneti göklere, yere, dağlara sunmuşuzdur da onlar bunu yüklenmekten çekinmişler ve ondan korkup titremişlerdir. Pek zalim ve çok cahil olan insan ise onu yüklenmiştir”. (Ahzap Suresi / 72) 11

Huzeyfetu'bnu'l-Yemân (radiyallahu anh) Peygamber Efendimizin şöyle buyurduğunu söylemiştir: “Emanet (din, adalet duyguları), insanların kalplerinin derinliklerine (yaratılışlarında fitri meyiller olarak) konmuştur. Sonradan Kur’ an-ı Kerim indi. İnsanlar kalplerine konmuş olan bu fitri temayüllerin Kur’ an ve hadiste teyidini buldular.”

Huzeyfe devam eder: “Ben öyle günler gördüm ki hanginizle alış veriş yaptığımı aldırmazdım. Muhâtabım Müslüman idiye bana karşı hile yapmasına dindarlığı mâni olurdu. Muhatabım Yahudi veya Hıristiyan idiye, onu da âmiri(nden vâliden gelen korku ve disiplin) bana hile yapmaktan alıkoyardı. Fakat bugün sizden sadece falanca falanca ile (gönül huzuruyla) alışverişi yapabilirim.” 12

Veda Hutbesi’ nde de Efendimiz şöyle buyurmuştur: "Ey müminler! Size iki emanet bırakıyorum, onlara sarılıp uydukça yolunuzu hiç şaşırırmazsınız. O emanetler, Allah’ın kitabı Kur an-ı Kerim ve Peygamberinin sünnetidir.” 13

Emanetin kaybı emin (güvenilir) kimselerin yok olması veya yok denecek kadar azalmasıyla meydana gelir. 14

“Peki biz bir Müslüman olarak el-Emin olmayı başarabiliyor muyuz? Değilsen cahil ve zalim bir topluluğuz demektir ve Allah cahil ve zalim bir topluluğu sevmez. O halde el-Emin olanlar için korkuya gerek yoktur. Onları gören, duyan, bilen, mutlak iktidar sahibi Rahman ve Rahim olan, koruyan bir Allah var.” 15

Emin Müslümanların artması dileğiyle...

Yağmur Damla

1 Hüseyin Okur, Esmâ-i Nebi, Resulullah’ ın (Sallallahu Aleyhi Vesellem) İsimleri, Semerkand Yayınları, İstanbul 2012, S.32

2 Tirmizî, İmân, 12; Nesâî, İmân, 8

3 sonpeygamber.info/cahiliye-toplumunun-ideal-insan-tipi-muhammed-el-emin,”Cahiliye Toplumunun İdeal İnsan Tipi: Muhammed el-Emin, Prof.Dr.Ali Murat Daryal, 25.09.2009

4 Hüseyin Okur, age, S.31

5 www.incivemercan.com/ticarette-de-el-emin

6 www.dogruhaber.com.tr/haber/98581-efendimiz-ticaret-ahlakiyla-el-emin-sifatini-kazandi, MÜSİAD Van Şube Başkanı İsmail Say, 19.09.2013

7 http://yenibahar.zaman.com.tr/diger/ticaretin-en-emini_543700, Ticaretin en Emin’i, Veysel Engi, Yeni Bahar, 2013

8 http://yenibahar.zaman.com.tr/diger/ticaretin-en-emini_543700, age

9 Mustafa Özbağ, Twitter, 06.01.2016

10 <http://www.islamdahayat.com/sitte/emanet.html>, Kutub-i Sitte, Kitabı’ l Emanet

11 <http://www.islamdahayat.com/sitte/emanet.html>, age

12 <http://www.islamdahayat.com/sitte/emanet.html>, age

13 <http://www.vedahutbesi.gen.tr>

14 <http://www.islamdahayat.com/sitte/emanet.html>, age

15 Abdurrahman Dilipak, “El emin” olmak!, Yeni Akit, 25.07.2015

ERGENLİK DÖNEMİNDE AHLAKİ GELİŞİM VE ROL MODEL

رشيد REŞİD

Ergenlik öncesi dönemde tam anlamıyla bir ahlaki gelişimden söz edilemez. Ergenlik dönemiyle birlikte bilişsel kapasitesi gelişen birey, soyut kavramları daha iyi kavramaya başlar. Ergenlikte gençten doğruyu kendisinin bulması, bu dönemde hızlanarak gelişen iç kontrol (vicdan) mekanizmalarını kullanarak kararlar vermesi beklenir. Bireyin kendi değerlerini, doğrularını ve kimliğini oluşturma süreci olan ergenlik dönemi, ahlaki gelişim açısından insan hayatındaki en önemli evrelerden biridir. Bir arayış ve kendini bulma süreci olan bu dönemde Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem)'in ahlakını önce kendimiz yaşayarak daha sonra da çocuklarımıza rol model göstererek nasihat etmek hiç şüphesiz bizleri iyi yola iletecektir.

Anne-baba çocuğun bebeklikten bu yana rol model olarak aldığı ilk kişilerdir. Dolayısıyla ebeveynlerin birbirleriyle ve çevreleriyle olan ilişkileri çocukları üzerinde önemli etkilere sahiptir. Eğer anne-baba, çatışmacı bir yaklaşım benimsemişse genç de onlara karşı aynı yaklaşım tarzını gösterebilir. Ya da örneğin; anne gencin yanında komşusuna yalan söyleyip bir başka durumda gençten dürüst olmasını bekliyorsa bu çelişkili durum gencin annesine olan güvenini etkileyecektir. "Ey insanlar! İnsanlara iyiliği emredip kendinizi unutuyorsunuz." (Bakara, 2/44) ayetinde vurgulandığı gibi onlara öğütte ve nasihatte bulunmadan önce kendimizin uyguluyor olması oldukça önemlidir. Yaptıkları ve söyledikleri arasında tutarsızlık olan bir ebeveyn, genç tarafından çok da önemsenmeyebilir.

Ergenlik döneminde bireyler kendi değerler sistemini oluşturmaya çalışırken çevresinden kendine başka bir örnek/rol model seçer. Bu kimi zaman popüler kültürün parçası olan bir idol, kimi zaman da çevresindeki kişilerden benimsediği biri olabilir. Eğer ebeveynler, ergeni çocukluğundan itibaren dinlemeye, anlamaya ve tanımaya çalışmış ise bu dönemde ona rehberlik etmek daha kolay olacaktır.

Gencin model aldığı kimse sizin onaylamadığınız, onun değerler sistemine olumsuz etkileri olan bir kişi dahi olsa, söyledikleri ve hissettiği şeylerin sizin için önemli olduğunu bilmesini sağlayabilirsiniz. Daha sonra kaygılarınızı kararlı ama aşağılamadan, karşılıklı şikayette bulunmadan iletebilirsiniz. Tüm bunların tersinde davranmak çocuğunuzla olan iletişiminizi zedeleyip, onunla oturup bu konularda konuşamayacak hale gelmenize sebep olabilir. Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem) buyurdular ki: "Kıyamet günü, mü`minin mizanında güzel ahlaktan daha ağır basan bir şey yoktur. Allahu Teala hazretleri, çirkin düşük söz (ve davranış) sahiplerine buğzeder."1

Çocukların ilk rol modelleri olan ebeveynlerin onların üzerinde önemli etkileri vardır. Hatta ebeveynlerin sadece çocuklarıyla değil, diğer insanlarla olan iletişimi ve ahlaki davranışları gencin değerler sisteminde önemli etkiler bırakmaktadır. Gencin ahlaki gelişiminin olduğu ergenlik döneminde, ergenin kendi yaşamının kontrolünü eline almaya başlamasıyla birlikte başka rol modeller ortaya çıkabilir. Bu durumda onlarla zıtlaşmak ve onları eleştirmek yerine onları dinlemek, anlamaya çalışmak ve zıtlaşmadan, küçümsemeden Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in ahlakını yaşayıp, nasihatlerde bulunmak daha sağlıklı bir iletişim kurmamızı sağlayacaktır. Resulullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in buyurduğu gibi "Mü`minler arasında imanca en kamil olanı, ahlakça en güzel olanıdır. En hayırlınız da ailesine hayırlı olandır."2

Aişe YEŞİL

KİŞİSEL GELİŞİM TAKINTI (OKB)

Pek çoğumuz günlük yaşamda karşılaştığımız olaylarda evham yapıp, endişeye kapılmışızdır. Ancak evham dizginlenemediği takdirde zamanla kişide çeşitli yönde takıntılar oluşabilir.

Takıntı hastalığının dini literatürdeki adı vesvesedir. Bunu içimizde sürekli bizi yönetmeye ve etkisi altına almaya çalışan kurnaz bir tilkiye benzetebiliriz. Vesvese, nefsin veya şeytanın kalbe attığı hayırsız, faydasız, alçak düşüncelere verilen bir isimdir. Nefisten gelen vesvese, şeytanın vesvesesine kıyasla daha gizlidir. Belki de o nedenledir ki Allah Rasulü (sallallahu aleyhi vesellem) "**Senin en büyük düşmanın nefsidir.**" buyurmuşlardır. (Keşfu'l-Hafa, I/143)

Bunu, tıpkı vücuda giren yabancı mikroplara ve bu mikropların fizyolojik yapıda meydana getirdiği arızalara (ateşin yükselmesi, başın ağrması, iştahın kaçmasına) benzetebiliriz. İşte vesveselere karşı, manevi antikorları da bu şer ordusunu yakından tanıyarak üretebiliriz.

Takıntı, tıbben obsesif-kompulsif bozukluk (OKB) olarak adlandırılan hastalıktır. Obsesyonu hastalıklı takıntının başlangıcı olarak ele alırsak kompulsiyon onun bir üst zinciridir. Bir sonraki aşama kaygının iyice artması, sosyal ilişkilerin ve evliliklerin bozulmasına bağlı olarak depresyon, panik atak, somatizasyon vb. gibi pek çok psişik rahatsızlığın da eklenerek çoğalmasdır.

Obsesyon kişinin zihninde kendiliğinden ortaya çıkan düşünce ve dürtülerdir. Kişi tarafından mantık dışı olarak değerlendirilirler ve yoğun sıkıntı ve huzursuzluğa yani anksiyeteye neden olurlar. Kompulsiyon ise obsesyonların neden olduğu yoğun sıkıntı ve huzursuzluğu azaltmak ya da ortadan kaldırmak üzere yapılan yineleyici davranış ve zihinsel eylemlerdir.¹

Saplantılı bir kişinin özellikleri:

Mükemmelliyetçilik: Çoğunlukla sonucu etkileyecek kadar ayrıntılara, prosedürlere, düzenlemelere aşırı derecede dikkat eder.

Diretme: İnatçıdır. Her şeyin kurallarına ve onun beklentisine uygun bir biçimde yapılması için ısrar eder.

İlişkilerde soğukluk: Sıcak duygularını ifade etmekte zorlanır. Çoğunlukla şekilci, soğuk ve sıkıntılıdır.

Kuşku: Bir hata yapmaktan korktuğundan karar vermekte zorlanır. Aşırı derecede tereddüt eder ve ince düşünür.

Aşırı boyutlarda vicdanlı ve titizdir.²

Saplantılı kişileri idare etmek için şunları yapmayın:

Tuhaf takıntılarıyla alay etmeyin.

Onun düşünce sisteminin içine sürüklenmekten sakının.

Onu takdir ve hediyelere boğmayın.³

¹ www.psikiyatri.org.tr

² Francois, L. ,Zor Kişiliklerle Yaşamak, İletişim Yayınları.

³ A.g.e.

Ülkemizde en sık görülen OKB türlerini örnekler üzerinden tanıyalım:

Bulaşma ve Temizlik takıntısı

29 yaşında ev hanımı, eve gelen misafirlerin dışarıdan taşıdıkları mikropların kendisine bulaşacağı düşüncesinden dolayı evdeki tüm terlikleri yıkanabilir terlik olarak değiştirmişti ve misafirler gittikten sonra hepsini çamaşır makinesinde yıkıyordu.

Bu örnekte mikropların bulaşacağı düşüncesi obsesyonu, ortaya çıkan sıkıntıyı gidermek için temizlik ve yıkama yapması ise kompulsiyonu oluşturmaktadır. Bu hastalığından dolayı evine misafirlerin gelmek istememesi, abdestinden kuşku duyması, insanlara karşı kuşkulu tutumu ve ailesi ile çatışması da takıntının şiddetini arttırmaktadır.

Kuşku ve kontrol takıntısı

45 yaşında erkek hasta, her akşam işinden evine döndüğünde otomobilini park edip evine girdikten sonra otomobilin kapısını kilitlediğinden emin olmuyor ve bazen iki-üç kez olmak üzere sokağa çıkıp otomobil kapılarını kontrol ediyordu.

Cinsel içerikli takıntı

35 yaşında lezbiyenlik takıntısı olan kadın hasta, çevresindeki kadınlara ilişkin cinsel içerikli hayaller kurmaktan kendini alamıyor, bu düşünceleri zihninden bir türlü uzaklaştıramıyor ve çok rahatsızlık duyuyordu.

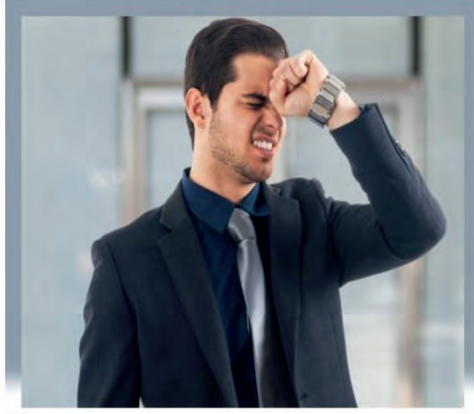
Dini içerikli takıntı

57 yaşındaki ev hanımı, dua okurken bir kelime yanlış okuduğu için küfre düştüğü şüphesi ile kendini cezalandırarak her duayı dört kez dikkatlice tekrar ediyor. Eğer bu tekrarları mükemmel bir şekilde yerine getirmezse yakınlarının başına bir şey geleceğinden kaygılanarak gün içerisinde evde olumsuz bir şey olduğunda kendisinin dua okurken yaptığı yanlışlardan kaynaklandığına inanarak kendisini suçluyordu.

Simetri/düzen takıntısı

21 yaşında erkek hasta, halının saçaklarından ters dönenler varsa düzeltmeden duramıyor. Kütüphanesindeki kitapları büyükten küçüğe, kalın ciltliden ince ciltliye belirli bir düzen içinde yerleştiriyordu. Elbette temiz, tertipli ve düzenli olmanın bir zararı yoktur. Bu tip eylemlerimizin normal ya da anormal oluşunu saptayabilmemiz gerekir. Tıbbi açıdan bu düşünce ve davranışların hastalık sayılabilmesi için bunların otomatik olarak akla gelmesi, kendiliğinden çözüme ulaşamaması, günlük işlevlerimizi etkileyecek, kısıtlayacak, bozacak kadar şiddetli ve yoğun olması gerekir.

Muslih: Islah edici ve düzene koyucu anlamında olup Rasulullah (sallallahu aleyhi vesellem)'in vasfıdır. Bizler Kuran ve sünnete uyarak nefsimizi temizleyebiliriz. Üstadımızın dediği gibi “Kişi, kişilik ahlakı ile ilgili hadisleri öğrenerek kendi psikik profilini oluşturup takıntılarını yakalayabilir.”

TAKINTIDAN KURTULMANIN YOLU NEDİR?

Sevgili Üstadımız Mustafa Özbağ bir sohbetinde, “Fazla vesvese insanı takıntıya götürüyor, takıntı insanı psişik psikolojik rahatsızlığa götürüyor, psişik rahatsızlık o kimseyi imansızlığa götürüyor. Çünkü o psişik psikolojik saplantısı iman yerine geçiyor. Mesela bir sufînin üstadını saplantı haline getirmesini istemem. Körleşir, onun kafasında alternatif düşünceler oluşmaz. Alternatif bir hayat standardı oluşmaz. Yanlış. İnsanlar şeyhlerine karşı saplantı halindedir. İnsanlar yollarına karşı saplantı halindedir. Bu Müslümanlar adına, İslam’ı yaşayanlar adına hastalık.

Bu normalde dini meselede de tedavisi en zor hastalıklardan birisi. ‘Ey oğul biz pergelin iki sivri ucu gibiyiz bir ayağımızla şeraiti Muhammediye’ye batmış. Öbür ayağımızla alemleri seyran ederiz.’ ‘Her gün bir yere konmak ne güzel, her gün konduğun yerden bir yere göçmek ne güzel.’ Dünyanın en takıntısız, bağlantısız felsefesi sufi felsefesidir. Bir şey saplantı halinde kalıyorsa onlar tarikat oldu. Sufilikten çıktılar. Sufi edep ehlidir. Sufi saplantı ehli değildir. Sufi için önemli olan bağ, Kuran ve sünnete bağlı olmaktır. Sufiler o nedenle ayet ve hadise çok ehemmiyet verirler

Bakıyorum insanlar geçmişlerine yönelik ne kadar saplantısal duruyorlar. Tövbe etmişsindir bitmiştir. Bir daha yapmazsan Allah hepsini de hayra çevirecek. Ne saplantıda kalayım. Hatta hadisi kutside der ki o kimse, keşke biraz daha günah işleseydim. Yani normalde bunu saplantı haline Cenabı Hak getirmiyor, insanlar getiriyor. Hadisi Kutsi var, Allah vaadinde haktır. Bir kimse bir melaneti işledi, tövbe etti, geri dönerse ve bir daha yapmazsa Allah geçmiş günahlarını hayra çevirir onun. Bitti.

Ya arkadaş sen bu hatayı yaptın mı daha önce, yaptın. Bundan geri döndün mü döndün. Ya düşme bir daha bu çukurun içine. Bir daha o çukura düşüyorsan o yapmış olduğun şey sende saplantı haline gelmiş. Bak burası önemli. Gıybet onda saplantı haline gelmiş o zaman. Ya yapma diyorsun. Yapıyor. Ha bak o yüzden ahlaki olarak kaldı, saplantıyı tedavi et. O ahlaki hadisi şerifleri oku, saplantıyı tedavi et. O saplantıyı gördün mü? Gördün. Tedavi et onu. Ondan geri dön. Ona devam ediyorsan sıkıntı var sende saplantı var. O zaman senin tedaviye ihtiyacın var.

Saplantıdan kurtulmanın yolu: Kuran ve sünnet ahlakıyla ahlaklanmakla. Bunun bir tek kurtuluş yolu bu. İnsanın kendi kendini disiplin etmesi onu bütün saplantılardan kurtarır.

Hani derim ya bireylerin özel hayatlarına karışmayın, bu sizi ilgilendirmez. Karışmak psikolojik takıntıdır. İnsanları bu takıntından kurtaran şey Kuran ve sünnet ahlakı. Burada Kuran ve sünnet ahlakında herkes kendi haddini biliyor. Herkesin kendi haddini bilmesi şu: Ben birey olarak birine ne kadar karışacağımı biliyorum. Haram değilse karışamazsın.” buyurmuştur.⁴

İlaç tedavilerinin yanı sıra günümüzde OKB için “Bilişsel Davranışçı Terapi” tedavi seçenekleri arasında en önemli yeri tutmaktadır. Amaç hastayı kaygı veren olumsuz düşüncelerle karşı karşıya getirerek bu düşünceleri daha gerçekçi olanlarıyla değiştirmeyi sağlamaktır. Hastanın aile ve arkadaşları tarafından damgalanmaması, dışlanıp ayıplanmaması sürecin hızlı ve sağlıklı ilerlemesi için önemlidir.

Elizan SU

⁴ Üstad Mustafa Özbağ’ın Karabaş-ı Veli Tekkesi Ocak 2016 tarihli gece sohbetinden alıntıdır

MERCANKÖŞK

“Mercanköşk edinin ve koklayın.Zira bu nezleye iyi gelir.”

Yeşil renkli, tüylü ve çok yıllık bir bitkidir.

Türkiye’de yirmi bir cins mercanköşk çeşidi vardır.

Taç yaprakları mor, pembe ve beyaz renklindedir.

Güçlü bir aromaya sahiptir. Yemeklerde, çorba, salata ve soslarda baharat olarak kullanılır.

- * Mercanköşk hadisi şerifte de belirtildiği gibi nezleye, soğuk algınlığına ve öksürüğe iyi gelir.
- * Meme kanserinde tüketilebilir.
- * Açık yaralarda yaranın iyileşmesini hızlandırır.
- * Ağrı kesici özelliğe sahiptir.
- * Kaslar üzerinde gevşetici rahatlatıcı etkiye sahiptir.
- * Romatizma ağrılarını hafifletir.
- * Sindirime iyi gelir.

HARDAL

“Hardal içmelisiniz. Allah onda her türlü hastalığa karşı şifa kılmıştır.”

Hardal turpgillerden, yıllık, otsu bir bitkidir. Siyah, beyaz ve yabani hardal çeşitleri mevcuttur. Mart ayından mayısa kadar ekimi yapılır. Temmuz sonu ve ağustos aylarında ise hasadı gerçekleştirilir. Killi ve kireçli toprakları daha çok sever. Daha çok baharat olarak kullanılır. Ayrıca tohumlarından yağ da elde edilir.

- *Hazmettirici özelliğe sahiptir.
- *Kan dolaşımını düzenler.
- *Vücudu temizler ve mikropları öldürür.
- *Tohumu un haline getirilip tarçınla karıştırılırsa iştah açar.
- *Lapa halinde kullanılabilir ve bu, romatizmaya fayda verir.
- *Tahriş edici özelliğe sahiptir. Bu nedenle deride uzun süre bekletilmemelidir.

Sare Şüheda BAŞAK

YEMEKLERDE KULLANILACAK ÇEŞİTLİ YAĞLAR

Yemeklerde pişirme işlerinde kullanılan sade ve zeytinyağı cinslerini şöyle sıralamak gerekir: Sadeyağlar tereyağı, sade ve margarin olmak üzere üç kısma ayrılmaktadır. Zeytinyağları ise zeytin, susam, çiçek ve pamuk yağı olmak üzere dört çeşittir.

Ancak yukarıda saydığımız her cins yağın da çeşitli kalitesi olması dolayısıyla bu yağları bağlı oldukları gruplara ayırarak bunların kaliteleri ve kullanılmakta oldukları yerler hakkında açıklama yapmak yerinde olacaktır.

TEREYAĞI: Tereyağların inek, manda, koyun, keçi gibi çeşitli kaliteleri vardır. İnek yağları koyu sarı, manda yağları az sarı, koyun ve keçi yağları ise boya katılmadıkları takdirde beyaz renktedirler. İnek yağları çok lezzetli, manda yağları donukça ve lezzetsiz, koyun ve keçi yağları ise lezzetsiz, kokulu ve çabuk cıvıması bakımından kahvaltılık ve börekler için pek elverişli değildir. Koyun ve keçi yağlarını ancak yemeklerde kullanmak gerekir.

HAYVANSAL YAĞLAR: Eritilmiş Urfa yöresi ve eritilmemiş Karadeniz yöresi olarak iki cinstir. Urfa yöresi yağları kalite sırasıyla şöyledir: Urfa, Siverek, Diyarbakır yöresi ve Kars yağlarıdır. Bunlardan Urfa, Siverek, Diyarbakır yöresi olan beyaz renkteki yağlar koyun sütünden imal edilmektedir. Ağır, fakat besleyici yağlardır. Renkleri sarı ve kokusuz olan Kars yağları ise inek sütünden elde edilmektedir. Zayıf ve hasta mideler için çok faydalıdır. Eritilmemiş Karadeniz yöresi yağları ise Trabzon Vakfıkebir ve Trabzon adı olmak üzere iki kalitedir. Genellikle inek sütünden imal edilen sarı renkteki bu yağlar oldukça lezzetli olup yemeklerde tercih edilir. Adı Trabzon yağı, karışık renkte lezzetli bir yağdır. Bu yağlar eritildiklerinde lezzetlerini kaybederler. Şunu da söylemek yerinde olur ki hangi yağ olursa olsun lezzeti asit derecelerinde aramak gerektiğini unutmamalıyız. Sadeyağların asit dereceleri ilkbaharda 3,4 kışın da çoğunlukla 7,8 derece olur. Derecenin artması durumunda yağlar lezzetini kaybederek ağızda acılık, midede yanmaya yol açarlar.

BİTKİSEL SADEYAĞLAR: Bunlar da margarin gibi bitkisel yağlardır. Margarinler kızdırıldıklarında derhal kararmaları sebebiyle bunları tava ve kızartmalarda kullanmak doğru değildir.

ZEYTİNYAĞLARI: Bunlar da rafine ve değişik asitli olmak üzere iki çeşittir. Koku ve asidi alınmış rafine yağların ancak salata ve mayonezlerde kullanılması gerekir.

SUSAM YAĞI: Genelde salatalarda ve mayonezde kullanılır. Susam yağı ile yapılan mayonez kolay kolay bozulmaz.

ÇİÇEK VE PAMUK YAĞLARI: Bu yağlar ise tava ve kızartmalarda elverişlidir.

TAS KEBABI

400 gr kuşbaşı et
1 baş soğan
1 büyük patates
2 diş sarımsak
1 tatlı kaşığı salça
Tuz
Karabiber
Toz biber
Sıvı yağ

Hazırlanışı

Öncelikle sıvı yağ eklediğimiz tavaya eti alıp kavurmaya başlıyoruz.

Et, suyunu salıp çekene kadar kısık ateşte pişiriyoruz.

Suyunu çekince ince doğranmış soğan ve sarımsağı ekleyip iyice kavuruyoruz, salçayı da ekliyoruz.

Kaynar suyu etin üzerini geçecek kadar ekliyoruz.

En son küp küp doğranmış patatesi de ekleyip kapağı kapalı olarak patatesler yumuşayana kadar pişiriyoruz.

Afiyet olsun...

ÖZBEK PİLAVI

250 gr dana eti
1 tane küçük soğan
1 tane havuç
1 küçük baş sarımsak
1 silme tatlı kaşığı kimyon
1,5 su bardağı pirinç
1 yemek kaşığı tereyağı
4 su bardağı kaynar su

Hazırlanışı

Bir arkadaşım bu pilavdan bahsedince internetten biraz araştırdım. Tarifin ismine Özbek pilavı dedim ama pratik demek daha uygun olur sanırım. Orijinali biraz uğraştırıcı, ben mutfağıma göre uyarladım. Zira (kimyonun öğütülmemiş hali) bu pilavın en önemli malzemesiymiş fakat ben normal kimyon kullandım. Özbek takipçilerimizden özür dileyerek tarifimi paylaşıyorum...

Etlere küçük kuşbaşı şeklinde doğruyoruz ve üzerini geçecek kadar su ilave edip haşlıyoruz.

Yumuşayan etleri tencereye alıyoruz. Üzerine 1 yemek kaşığı tereyağı ilave ediyoruz. Soğanı yemeklik doğruyoruz, havuçları küçük kibrit şeklinde doğruyoruz ve etlerin üzerine ilave edip kavuruyoruz. Kavrulan malzemenin üzerine yıkanmış, suyu süzölmüş pirinci ekliyoruz. Hemen tuzunu ve kimyonunu da ilave edip karıştırıyoruz. Pirinçler tane tane olunca suyunu ilave ediyoruz.

Küçük bir baş sarımsağı kabuğıyla birlikte suyunu koyduktan sonra tam ortasına koyuyoruz pilav pişince alıyoruz. Pilava normal yaptığımız ölçüden biraz fazla su ilave edip ve kaynamaya başlayınca ocağın altını iyice kısıyoruz. Suyunu çeken ve pişen pilavın altını kapatıyoruz. Üzerine kağıt havlı kapatıp kapağını kapatıyoruz ve dinlenmeye bırakıyoruz. Yanında ayran ve salatayla servis yapıyoruz. Afiyet olsun.

Not: Ben iç pilavdan esinlenerek 1 çay kaşığı tarçın ilave ettim, çok yakıştı tavsiye ederim.

Hafsa KEVSER

DOKUNMA

“Şüphesiz ki ayetlerimizi inkâr eden kâfirleri biz yarın bir ateşe atacağız. Derileri piştikçe azabı duysunlar diye, kendilerine başka deriler vereceğiz. Çünkü Allah gerçekten çok güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir.” (Nisa-56)

Dokunma işlevinin tamamı deri yoluyla gerçekleşir. Deri, vücudun en ağır ve en fazla alan kaplayan organıdır. Ağırlığı toplam vücut ağırlığının %16'sını oluşturur. Ektoderm kökenli bir epitel katmanı olan epidermis ve mezoderm kökenli bir bağ doku katmanı olan dermisten oluşur. Epidermis hücrelerinde üretilen ve biriktirilen melanin pigmenti güneşin UV ışınlarına karşı koruyucu bir etki oluşturur. Bu iki tabaka epidermal kıvrımlarla birbirine kenetlenmiş şekildedir. Üç boyutlu olarak düşündüğümüzde bu kenetlenmeler fiş ve priz şeklinde ya da kıvrım ve oluklardan oluşabilir. Bu iki tabakanın altında yağ hücre yastığı içeren deri altı dokusu vardır. Bu tabaka deriyi komşu organlara gevşekçe bağlar.

Derinin suya göreceli geçirgen olmayan dış katmanı terlemeyle su kaybını önler ve karasal yaşama olanak sağlar. Deri, kan damarları ve dokunun bezleri ısı ayarlamasında, vücut metabolizmasında ve çeşitli maddelerin salgılanmasında görev alırlar. Güneş ışınlarının etkisi altında organizma tarafından sentezlenen öncüllerden D3 vitamini elde edilir. Deri elastik olduğu için ödem ve gebelik gibi alanın genişlediği durumlarda geniş alanları kaplayacak şekilde genişleyebilir. Yakından gözlemlendiğinde derinin belli bölgeleri özgün şekiller halinde yerleşmiş kabarıklıklar ve oluklar gösterir. Bu kabarıklıklar intra uterin (anne karnı) 13. haftada ilk parmak uçlarında daha sonra el ve ayak taban yüzeylerinde ortaya çıkar. Kabartılar ve araya giren olukların oluşturduğu varsayılan bu şekillere dermatogliflik (parmak izi) denir ve her bireyin kendine özgüdür. Derinin içerisinde dokunma, ağrı, ısı, proprioepsiyon (uzaydaki yer-yön belirteci) gibi duyu tiplerini algılamak üzere çeşitli reseptörler (almaçlar) bulunmaktadır. Meissner (dokunma ve yavaş titreşimi algılar), Merkel (devamlı basınç ve temas algılar), ruffini cisimcikleri (devamlı basınç algılar), pacini cisimcikleri (derin basınç ve hızlı titreşime cevap verir), golgi tendon organı (proprioepsiyonu algılar) bunlardan bazılarıdır.

Derinin spesifik lezyonlarını exkoriasyon (kaşınma ile oluşan ülser), milia (epidermal cisim kisti), likenifikasyon (cilt kalınlaşması), telenjektazi (damar genişlemesi), enantem (döküntü) gibi başlıklarda toplayabiliriz. Döküntü genelde çocukluk çağında görülen hastalıkların önemli belirtilerindedir. Döküntü ile seyreden çocukluk hastalıklarını kızamık, kızamıkçık, kızıl, suçiçeği, 5.hastalık, 6.hastalık ve diğer döküntülü çocukluk çağı hastalıkları olarak sınıflandırabiliriz.

***

Kızamık hastalığının ilk tanımlanması 9. asırlara kadar dayanır. 17.yy'da salgınlar meydana gelmiştir. Enfeksiyona kapalı toplumlarda bir felaket haline gelmektedir. Etkeni Paramyxovirida'dır. Bu virüs tek serotiptedir. Yani hastalık yalnız bir kez geçirilir. Bulaşı, hasta kimselerle aynı ortamda bulunarak olur. Hastalık bulunduran kişiler döküntü çıkmadan 2 gün önce ve başlangıcından 5 gün sonraya kadar bulaştırıcıdır. Hastalık hafif ateş, öksürük, burun akıntısı ve gözlerin iltihaplanmasını takiben 4. günde döküntülerle başlar. Döküntüden 2 gün önce ağız dişi hizasında ağız içinde koplik lekesi denen pürüzlü bir alan oluşur. Tedavisi için bir şey yapmaya gerek yoktur. Ancak eğer 3. dünya ülkesinde bir bireyde meydana gelmişse kişi (çocuk) destek A vitamini almalıdır aksi durumda sağırlık veya amaliğe gelişebilir. Ülkemizde her çocuk zorunlu aşı takvimince 12. ayda ve 1. Sınıfta aşılanmaktadır.

Kızıl hastalığında ise etken S.aureus denen bir bakteridir. Döküntü hastalığın ilk günü boyundan başlanarak 24 saat içinde yüz hariç tüm vücudu kaplar. Kıvrım yerlerinde pastia denen enine koyu çizgiler, ağız çevresinde solukluk, dilde kırmızı zemine beyaz noktalanma (çilek dil) ile karakterizedir. En önemli komplikasyonları ARA (akut romatizmal ateş) ve AGN (akut glomerulonefrit)'dir.

***

Suçiceği etkeni varicella zosterdir. İlkbahar ve sonbaharda salgınları olur. Doğrudan temasla veya hasta kimseyle aynı ortamda bulunarak olur. Bulaştırıcılık ilk döküntüden 2 gün önce başlar ve son döküntü kabuklanıncaya dek sürer. Döküntü gövde, yüz ve saçlı deride olur. Döküntü dışında ateş, lenf bezi büyümesi, kırınglık olur. Korunma 12. ay tek doz aşıyla olur.

***

Kızamıkçık etkeni Rubella virüstür. Halk arasında 3 gün kızamığı veya Alman kızamığı da denir. Öncesinde hiçbir belirti vermeden 1. gün tüm vücut döker 2. gün solmaya başlar 3. gün ise kaybolur. Bulaştırıcılık ilk döküntüden 10 gün önce ve 15 gün sonrasında. Döküntüye ek olarak kulak arkasında lenf bezi büyümesi (bezelenme) olur.

***

5. hastalık nam-ı diğer eritema enfeksiyozumdur. Etken parvovirüs B19'dur. 1. evrede yüzde kelebek şeklinde döküntü, tokatlanmış yüz görünümü, ağız çevresinde solukluk, hafif ateş olur. 2. evre avuç içi ve ayak tabanı hariç tüm vücutta dantele benzer döküntü olur. 3. evrede döküntü solar. Bu evrede güneşe maruz kalınırsa döküntü artar.

***

6. hastalık ya da roseola infantumdur. Etken hhv-6/7'dir. Bulaşı, hasta kimseyle temas veya solunum salgılarıyla temasla olur. 3-4 gün öncesinde 40 derecelere varan ateş olur. Ateş düştükten sonra 24 saat içinde döküntü başlar. Döküntüye ek olarak göz kapaklarında şişme ve bezelenme olur.

“Esmâ, kendisine tedavi yapması için ateşli bir hastalığın (hummanın) harareti ile muzdarip olan bir kadın getirildiği zaman, hemen suyu hastanın yakası içine dökerdi. Ve arkasından Allah'ın Elçisi (sallallahu aleyhi vesellem)'in:

“Ateşli hastalığı su ile serinletiniz.” ifadesini söylerdi.” (Buhari, Tıb, C.12 H.no: 39)

Beyza ÇELİK

MİNİK ELLER İŞ BAŞINDA KUTLU DOĞUM ETKİNLİĞİ

KULLANILAN MALZEMELER:

Renkli karton
A4 kağıdı
3 adet tüylü tel
Grapon kağıdı
Kalem
Makas
Yapıştırıcı

YAPIM AŞAMASI:

Renkli kartona el çizilip, kesilir. Grapon kağıdından 3 cm genişliğinde bir parça kesilir. Kesilen parça 3 eşit parçaya bölünür. Her bir grapon kağıdı kıvrılarak gül şekli verilir. Kesilen el şekli A4 kağıdına yapıştırılır (parmaklar hariç). Güller ve tüylü tel avucunun içine gelecek şekilde yapıştırıcı yardımı ile sabitlenir. Parmaklar gül dallarını tutuyormuş gibi katlanır. Parmak uçları açık kalacak şekilde parmaklar yapıştırılır. Renkli kartondan kalp şekli kesilerek üzerine Muhammed (sallallahu aleyhi vesellem) yazılır. Delgeç yardımı ile kalp şeklinin ucundan delinerek güle tutturulur.

Hazırlayan: Emina

SEMA EĞİTİMİ

Bizim usulümüze göre semazen adayı ilk olarak çivisiz, düz bir tahtanın üzerine sadece tuz serperek eğitimine başlar. Bu dönemde derse başlama, tahtaya çıkma edep ve erkânını öğrenir. Ardından çiviye çıkmak deyiminin tecellisi olan, ayağın pişme devresi başlar.

Yarım Çark

Semada en önemli husus, semazenin her çarkta Allah'ı zikretmesidir. Aksi takdirde yapılan iş ibadet olmaktan çıkar, dönmekten ibaret olur. Semazen adayı başlangıçta kolları kapalı sema eder. Semazenin kendi etrafında attığı her adıma çark denir. Yeni başlayan adaylar çivisiz tahtanın üzerinde kendi etraflarında çeyrek daire ardından yarım daire çizerler. Yani ayaklarını kaldırdıkları yerin tam karşısına koyarak 180 derecelik bir açı oluşturmuş olurlar.

Tam Çark

Semazen adayı halen çivisiz tahtada kolları kapalı olarak sema etmektedir ancak bu aşamada adımları tam daire şeklinde olur. Yani ayağını sadece tek noktada yere koymaya başlar. Bu çarklar hızlanmaya başladığında aynı aşamaya çivili tahtada devam edilir.

Aday artık tam çarkta hızlanmış ve ayağını çividen ayırmadan en az beş dakika aralıksız sema edebilmektedir ve kollarını da açmıştır.

Hiç durmadan ve ayağını çividen kaçırmadan 10-15 dakika sema edebilen semazen adayının dengesini ve çarkını oturttuğuna kanaat getirildiğinde aday, tahtadan çıkar ve mesh giymeye hak kazanır. Meshle semaya alışana dek süreç devam eder. Tahtada sema hudutları belli olduğu için çarkı sabitlemek daha kolaydır. Meshe geçildiğinde çizili bir alan olmadığından başlangıçta adımların kayması normaldir. Bu durum sabitlendiğinde kıyafet yani tennure giydirilir.

GÜNLÜK VİRD

Ya Rabbi niyet ettim günlük virdimi çekmeye

Üç İhlas bir Fatiha

“Ya Rabbi, Peygamber Efendimiz’in (s.a.v) ruhuna ve bütün geçmiş Peygamber Efendilerimizin ruhlarına, Cihar-i yâri Güzin efendilerimiz, Ebubekir-i Sıddık, Ömer-ül Faruk, Osman-ı Zinnureyn ve Ali-el Murteza’nın (r.a) ruhlarına, aşereyi mübeşşerenin, evladı Rasulullah, zevce-i Rasulullah, İmam-ı Hasan, İmam-ı Hüseyin yetmişiki şühedanın ve bütün şühedanın ruhlarına, tüm ashab-ı Rasulullah hz.lerinin İmamımız İmam-ı Azam Ebu Hanefi, İmam-ı Şafii, İmam-ı Malik, İmam-ı Hanbeli ve bütün mezhep imamlarının ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle ya Rabbi.”

Üç İhlas bir Fatiha

“Ya Rabbi Pirimiz Seyyid Abdülkadir Geylani, Seyyid Ahmed-er Rufai, Seyyid Ahmed-el Bedevi, Seyyid İbrahim Dusuki, Şeyh Ebu’l Hasan el Şazeli, Şah*ı Nakşibendi Muhammed Bahaddşni Şah-ı Mevlana Celaleddin-i Rum-i, Şah-ı Hacı Bektaşî Veli, Hacı Bayram-ı Veli, Mehmet Muhyiddin Üftade hz. Ve tüm Pir Efendilerimizin ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle ya Rabbi.”

Üç İhlas bir Fatiha

“Ya Rabbi, bütün geçmiş Mürşî-i Kamillerin, velilerin, evliyaların, dervişlerin, müminlerin ruhlarına, Üstadımız Bayındırlı Hacı Mustafa Özbağ Efendinin ruhaniyetine ve yaşayan bütün Mürşid-i Kamillerin, velilerin, evliyaların ruhaniyetlerine, bütün derviş kardeşlerimizin ve ümmeti Muhammedin ruhaniyetlerine, turuk-i aliyeden ve akrabayı taallukatımızdan geçenlerin ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle ya Rabbi.”

100 defa “Sübhanallahi ve bihamdihi, sübhanallahi“l azim ve bihamdihi estağfirullah el azim.”

100 defa “La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, Lehu“l mülkü ve lehu“l hamdü ve hüve ala külli şey“in kadir.”

100 defa “Allahümme salli ala seyidine Muhammedin ve ala âli seyidine Muhammedin ve sahbihi ve sellim.”

100 defa “Kul hüvallahu ehad. Allahüs samed. Lem yelid ve lem yüled ve lem yeküllehu küfüfen ehad.”

100 defa “La ilahe illallah” (Tevhid en az yüz defa, yetmiş bine kadar çoğaltılabilir.) Okunabildiği kadar Kuran-ı Kerim okunur. Dua edilir.)

Yukarıdaki tarif edilen dersi günde en az 1 defa yapmak gerekir .Eğer daha fazla yapmak isterse sabah ve akşam yapılabilir. Daha fazla yapmak isterse istediği kadar yapılabilir. Efdal olanı azda olsa devamlı olanıdır.

Her sabah ve akşam namazından sonra dünya kelamı konuşmadan yedi kez “Allahümme ecirni min’ en nar” ve yine yedi defa “Hasbinallahu ve nimel vekil” Her namazdan sonra normal namaz tespihati, 33 defa “Sübhanalla”, 33 defa “Elhamdülillah”, 33 defa “Allahu Ekber”. 1 defa “La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, Lehu“l mülkü ve lehu“l hamdü ve hüve ala külli şey“in kadir.” 300 defa “La ilahe illallah” (Tevhid en az üç yüz defa, beş bine kadar çoğaltılabilir.) Dua edilir.

“Kim günde yüz defa “Sübhanallahi ve bihamdihi” derse günahları deniz köpüğü kadar da olsa başışlanır.” Buhari, Müslim, Muvatta, Tirmizi

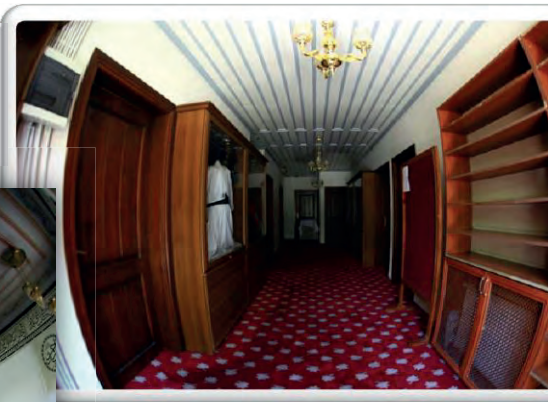
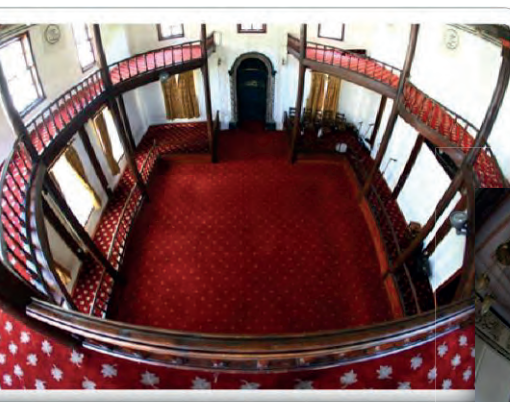
Abdullah bin Amr (r.a) Rasulullah’ın (s.a.v) şöyle buyurduğunu rivayet etti. “Kim günde iki yüz defa “La ilahe illallahu vahdehu la şerike leh, mülkü ve lehu“l hamdü ve hüve ala külli şey“in kadir” derse onun amelinden daha faziletlisini yapan hariç, kendisinden öncekilerden hiçbiri onu geçemez ve sonrakilerden hiçbiri de ona yetişemez. Onun aldığı kadar çok sevap alamaz. İmam Ahmed, Taberani

İbn-u Mesud (r.a) anlatıyor: “Rasulullah (s.a.v) buyurdular ki: “Kim bana bir kere salat okursa Allah da ona salat okur ve on günahını affeder, mertebesini on derece yükseltir.” Nesai

Enes (r.a) anlatıyor: “Kim Kul hüvallahü ahad suresini günde iki yüz defa okursa üzerindeki kul borcu hariç elli yıllık günah silinir.” Tirmizi

Ebu’d Derda’dan (r.a) Rasulullah’ın (s.a.v) şöyle buyurduğu rivayet edildi: “Herhangi bir kul yüz defa La ilahe illallah” derse (Allah’tan başka hiçbir ilah yoktur) Allah Teala kıyamet gününde onu, yüzü ayın on dördü gibi olarak diriltir, o gün onun amelinden daha faziletli hiçbir kimsenin ameli Allah’a yükseltilmez.Ancak onun söylediğinin benzerini veya daha fazlasını söyleyen hariç.Taberi

KARABAŞ-İ VELİ KÜLTÜR MERKEZİ

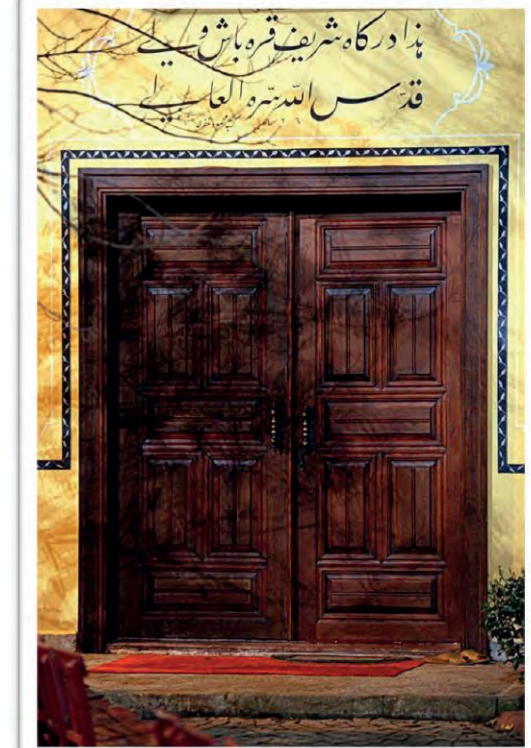
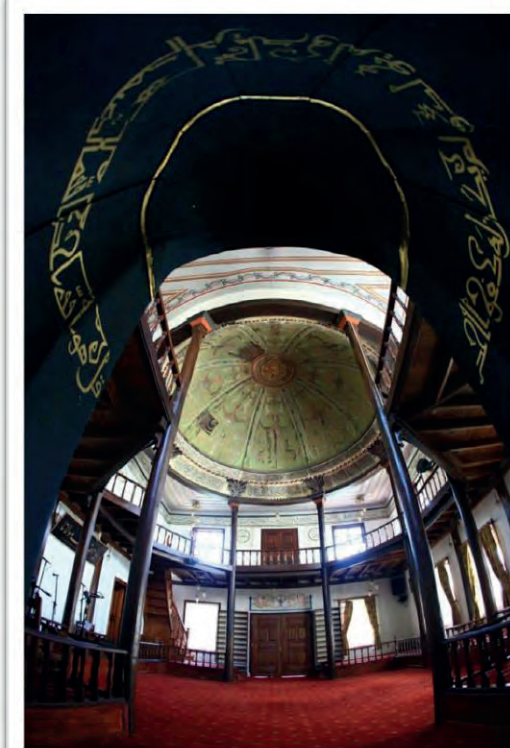
Bir “Hu” nidasıyla Ol emrinin tecelliyatını yaşayan bir mekândır Karabaş-i Veli Kültür Merkezi. Hoşgörü ve gönülden hizmetin, kardeşliğin yaşandığı ve yaşatılmaya çalışıldığı bir dost evidir. Yüzyıllardır adeta tevhidin emsalini yansıtan sağlam direkleriyle, Bursa’ımızın en güzel semtlerinden birinde maneviyatın her daim yenilenmekte olduğunu vurgulamakta ve öylesine dik durmaktadır. Yeşil Bursa’nın şanına yakışır şekilde, bahçesindeki ağaçlarıyla ayrı bir renk oluşturur ve kentin yoğunluğunu kalabalıkların içinde sıcak muhabbet kokan bir çay ile soluk bulabileceğiniz bir mekândır.

Her sene manevi duyguların yoğun yaşandığı günlerde de evinde misafir bir eda ile Bursalılara ve diğer şehirlerden gelen misafirlere ikramlarda bulunulur bu hoş mekânda. Adeta geleneksel bir aile sofrası tadında her sene Aşure ve kandil günlerinde iftar yapılmaktadır. Ayrıca her yıl Kutlu doğum ve Şeb-i Arus Mevlana’yı anma programları ile Bursalılarla ve tüm diğer şehirlerden gelen misafirlerimizle bu güzel geceleri eda etmekteyiz.

Bursa Karabaş-i Veli Kültür Merkezi olarak Türkiye’nin en büyük, Dünya’nın ise ikinci büyük Mevlevihane olan Gelibolu Mevlevihane’inde her ay düzenli olarak sema programları ile gönül dostlarıyla buluşmaktayız. Bunun yanı sıra İzmir Saatçi Ali Efendi konağında üstadımız Mustafa Özbağ Efendi’nin mesnevi sohbetleri ile tüm gönül dostlarıyla birlikte oluyoruz. Ayrıca her ay İzmit, İstanbul, İzmir de mesnevi okumaları ve sema adlı programlarımızla da âşıklar meclisinde toplanıyoruz. Muhammedi bir eğlencenin ve çeşitli kültürlerin bir arada paylaşıldığı geleneksel Bursa Karabaş-i Veli Kültür merkezi Kocayayla şenlikleri ile de İslami şenliklerin örnekleri yaşatılmaktadır.

Yine aynı çatı altında bayanlar ve erkekler için ücretsiz sema, ney, ilahi ve bendir dersleri verilmektedir. Kültür hizmeti olarak iki ayda bir olmak üzere internet üzerinden İrşad dergisini sizlerle paylaşmaktayız.

Kültür merkezimizde her ayın ilk pazartesi günü bayan semazenler eşliğinde Aşere-i Mübeşşire ve Pirlerin midhatı programlarımızla aşk meclisimizde bayan misafirlerimizle buluşmaktayız İstikameti İslam, rehberi Muhammed-i Mustafa olana Allah muvaffakiyet nasip eder. Onlardan olabilmek duasıyla...

**KARABAŞ-İ VELİ KÜLTÜR MERKEZİ VE TASAVVUF VAKFININ
BAY VE BAYANLARA YÖNELİK ÜCRETSİZ KURSLARININ
GÜN SAAT VE YERLERİ**

BAY

NEY

Pazertesi günü saat 17.00 - 19.00

Çarşamba günü saat 17.00 - 19.00

Cuma günü saat 17.00 - 19.00 arasında Karabaş-i Veli Kültür Merkezinde ders verilmektedir.

SEMA

Pazertesi günü saat 19.00 - 21.00

Çarşamba günün saat 19.00 - 21.00

Cuma günün saat 19.00 - 21.00 arasında Karabaş-i Veli Kültür Merkezinde ders verilmektedir.

BAYAN

SEMA

Salı günü saat 17.30 - 18.30

Cumartesi günü saat 11.30 - 12.30 arasında Tasavvuf Vakfında ders verilmektedir.

NEY

Perşembe günü saat 16.00 - 18.00 arasında Karabaş-i Veli Kültür Merkezinde ders verilmektedir.

İLAHİ

Çarşamba günü saat 13.30 - 17.00

Çarşamba akşamı saat 18.30 - 20.00 (çalışanlara)

Cumartesi günü saat 10.30 - 11.30 arasında (gençlere) Tasavvuf Vakfında ders verilmektedir.

BENDİR

Cumartesi günü 12.30 - 13.30 saatleri arasında Tasavvuf Vakfında ders verilmektedir.

KARABAŞ-İ VELİ KÜLTÜR MERKEZİ

**ADRES: İbrahimpasha Mah. Çardak Sok. No:2 (Heykel Kız Lisesi üstü)
Osmangazi / BURSA**

Tel: 0(224) 222 03 85 / www.mevlana.org.tr

NAMAZGAH TASAVVUF VAKFI TEMSİLCİLİĞİ

ADRES: Kurtoğlu mah. Namazgah Cad. Yıldırım / BURSA